

Izberite Gorenjsko kreditno banko za svojo banko

LETO XXIV. — Številka 63

Ustanovitelji: obč. konference SZDL
Jesenice, Kranj, Radovljica, Šk. Loka
in Trzin — Izdaja CP Gorenjski tisk
Kranj. Glavni urednik Anton Miklavčič
Odgovorni urednik Albin Učakar

GLAS

KRANJ, sreda, 18. 8. 1971

Cena 50 par

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Od 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik
in sicer ob sredo in soboto.

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Podpis skoraj ni potreben. Ze tako gost promet je zlasti v polletnih dneh dosegel vrh. — Foto: S. Hain

Les in živinoreja — glavni dohodek

5. stran

Barak je vedno manj

10. stran

Semanji dan v Hotavljah bil je živ

11. stran

Cipkarstvo še ne bo izumrlo

12. stran

Roparski napad pri Vrbi

14. stran

VOZNIKI — IZLETNIKI
Izognite se gostemu prometu in zavijte na staro gorenjsko cesto.

V GOSTILNICI POSAVEC se boste dobro okrepčali in odpočili.

SPECIALITETA GOSTILNICA: ribe, žabe, odprta vina.

Za obisk se priporoča
Veletrgovina
SPECERIJA
BLED

Na povabilo vodstva Gorenjskega sejma je v petek popoldne obiskala sejmišče v Savskem logu delegacija Deželne ustanove ESA za razvoj obrtništva Furlanije in Julijske krajine in predstavniki Slovenskega gospodarskega združenja te italijanske avtonomne pokrajine. Goste iz Italije sta spremljala direktor sejma Lojze Okorn in podpredsednik republiške gospodarske zbornice inž. Valentinčič. Gostje so izredno pozitivno ocenili sejem, posebno pa zamisel o sodelovanju na področju obrtništva na oktobrskem obrtniškem sejmu v Kranju. Menili so, naj gospodarska zbornica SRS in ESA pripravita vse potrebno za čim tesnejše sodelovanje med slovenskimi obrtniki in kolegi iz Furlanije, Julijske Krajine, Koroške in mogoče tudi Hrvaške. V vseh deželah naj bi organizirali obrtniške bienale. (jk) — Foto: J. Košnjek

Od Golice do Stola

Ze nekaj let je sodelovanje med člani občinske konference ZMS Jesenice in graničarji po karavlah v jeseniški občini zelo tesno in prijateljsko. Menda prav nobena druga občinska konferenca ZMS v Sloveniji ne navezuje z graničarji tako prijateljskih, tako častnih stikov kot prav jeseniška. Ob vsakem večjem državnem prazniku jeseniški mladinci obiščejo karavle, obdarujejo graničarje, jim pripravijo proslave, predavanja in tekmujejo z njimi v raznih športnih igrah in v šahu.

Ze teden dni pred letošnjim dnevom graničarjev so mladinci, člani tovarniške konference ZM v železarni Jesenice organizirali v karavlah v Kranjski gori, na Belci in v Zirovnici predavanja in razgovore z graničarji. O lepota naših gora je ob diaprojektivnih spregovorih znani planinec in alpinist Pavel Dimitrov. Njegovo predavanje od Jadrana do Švicarskih Alp so povsod sprejeli z ve-

likim navdušenjem in si želeli, da bi taka predavanja pripravili bolj pogosto. Mladinci tovarniške in občinske konference ZM pa so s temi predavanji dosegli in uresničili namen in smisel sodelovanja z graničarji po karavlah: vojaki-graničarji naj bi tako čimbolje spoznali naše kraje, ljudi, našo bližnjo in daljnjo okolico. Mladi so ob tej priložnosti pripravili tudi več športnih tekmovanj: v odbojki, nogometu in šahu.

V soboto, 14. avgusta, so predstavniki jeseniške mladine obiskali in obdarili graničarje na vseh osmih karavlah v jeseniški občini. Naslednjega dne pa so se odpravili na daljši pohod po graničarskih poteh od Golice do Stola.

Okoli 30 mladih članov občinske konference ZMS Jesenice in ostalih mladinskih organizacij in društev v občini, se je v zgodnjem jutru zbralo pred občinsko skupščino na Jesenicah. Do Planine pod Golico so se pripe-

ljali z avtobusom, od tam pa so se peš napotili do graničarske karavle France Prešeren v Planini pod Golico. Mlade Jeseničane je ob vsakem obisku karavle še najbolj zanimal ogled orožja, dokaj prizadevni in navdušeni so bili tudi pri raznih športnih tekmovanjih z graničarji.

Po polurnem postanku so prek Savskih jam krenili proti graničarski karavli v Javorniškem Rovtu nad Jesenicami, odtod pa po dolgi in močvirnati poti do Valvasorjevega doma pod Stolum. Včasih je bila pri Valvasorjevem domu karavla, zdaj je ni več. Pri Valvasorjevem domu so si odpočili in nadaljevali pot po strmih hribu navzdol, v Završnico, kjer so jim graničarji pripravili okusno in obilno kosilo. Tudi z graničarji v Završnici so tekmovali v odbojki in v nogometu.

V medsebojnih razgovorih so mladi pripovedovali graničarjem o svojem življenju in delu, graničarji pa so govorili o svojih dolžnostih in nalogah. Skoraj na vseh karavlah so izrazili željo, da bi si radi ogledali železarno in pri občinski konferenci na Jesenicah se že pripravljajo, da bodo v enem prihodnjih mesecev organizirali ogled železarne za graničarje v jeseniški občini. Zelo zanimivo je, da se v vsaki generaciji graničarjev, ki so v jeseniški občini, vsaj eden ali dva oddelka, da bosta na Jesenicah ostala in si poiskala delo v železarni ali v drugih podjetjih na Jesenicah ali v okolici.

Na Ljubelju: Karavla kokrškega odreda

Dan graničarjev so tudi v tržiški občini dostojno proslavili. Ze konec tedna so bila športna tekmovanja v malem nogometu in namiznem tenisu med ekipama obeh karavel z območja tržiške občine in mladinskimi moštvi BPT in Peka. Vojaki obeh mejnih enot so bili gostje v obeh največjih tržiških delovnih organizacijah in so si ogledali tudi potek dela v njih.

Predstavniki občinske skupščine, družbenopolitičnih organizacij in zveze vojaških rezervnih starešin pa so na predvečer praznika obiskali čuvarje naše meje v Medvodju in na Ljubelju. Ob tej priložnosti je bila na Ljubeljski karavli posebna svečanost, saj je le-ta dobila ime po kokrškem odredu, domicilni partizanski enoti tržiške občine.

— ok

V Gradu pod Kravcem so praznovali

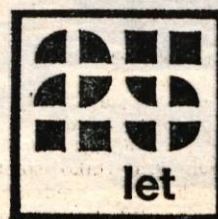
Minulo nedeljo so prebivalci krajevine skupnosti Grad pod Kravcem praznovali krajevni praznik. Letošnje praznovanje so združili skupno s praznovanjem 30-letnice vstaje naših narodov, zato je bilo še lepše in bolj množično pripravljeno.

Osrednja slovesnost je bila na Davovcu pri spomeniku padlih borcev oziroma na mestu, kjer so Nemci s pomočjo domačih izdajalcev pred 29 leti napadli kolono borcev II. grupe odredov, ki so se prek Gorenjske prebijali na Stajersko. Zbrani množici domačinov in okoličanov, preživelim borcem, aktivistom, pripadnikom enot teritorialne obrambe, ki so pred tem izvedle partizanske pohode in streljanje, je spregovoril predsednik KO ZB NOV Cerklje Janez Por. Orisal je takratne dogodke, ki

so se odvijali na Davovcu in med drugim poudaril, da je na tem mestu padlo kar 31 partizanov, članov tega odreda. Potem so recitatorji in pevci moškega pevskega zbora Davorin Jenko iz Cerklje izvedli še kulturni program.

Popoldan se je praznovanje nadaljevalo na Stefanji gori, kjer je zbranim spregovoril tudi predsednik krajevine skupnosti Grad Andrej Žargaj. Le-ta je opisal pomen vsakoletnega praznovanja in uspehe, ki jih krajevna skupnost kljub težavam, toda v najtesnejšem sodelovanju s prebivalci dosega vsako leto. Med drugim je omenil tudi pravkar končana dela pri asfaltiranju ceste skozi vas Dvorje in pričetek del na cesti Ambrož-Kriška planina pod Kravcem. Po njegovem govoru so izvedli kulturni in zabavni program.

— an

Iskra

Tovarna elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov Kranj

želi zaposliti zaradi povečanja proizvodnih nalog nove sodelavce, in sicer:

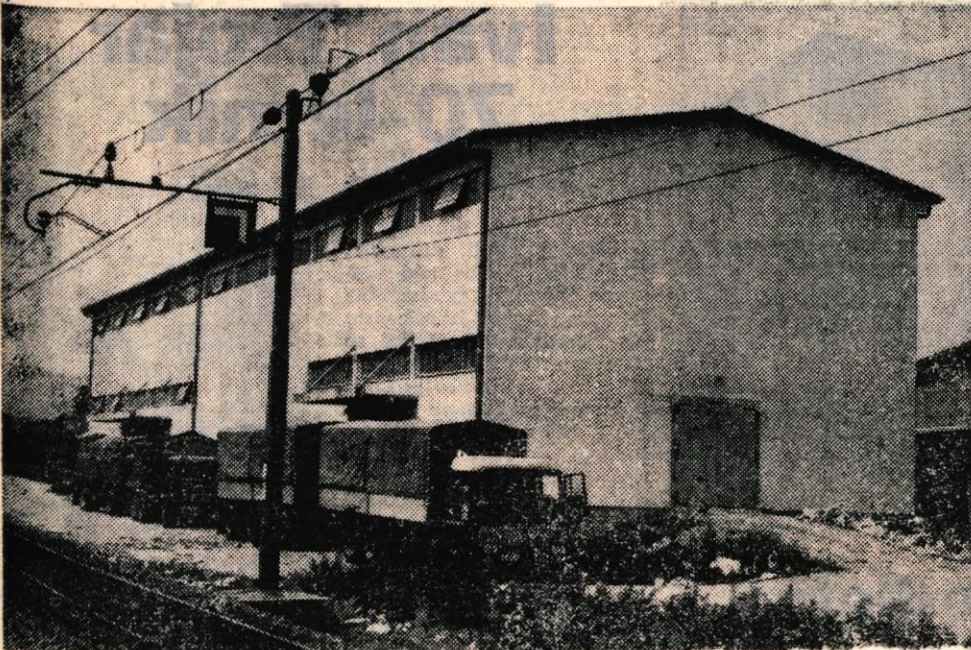
1. orodjarje
2. brusilce
3. strojne ključavničarje
4. 100 delavk za delo v montažah ali obdelovalnicah
5. 3 vratarje-čuvaje
6. 5 čistilk

Pogoji:

pod tč. 1. do 3.: dokončana ustrezna poklicna šola;
pod tč. 4.: starost 15 do 35 let;
pod tč. 5.: starost 25 do 45 let;
pod tč. 6.: starost 25 do 50 let.

Pismene prijave pošijite do 15. septembra 1971 na kadrovske oddelke naše tovarne, kjer boste lahko dobili tudi podrobnejše informacije.

D. S.

Mešalnica močnih krmil v Škofji Loki zaposluje deset delavcev, lani pa so iz mešalnice poslali na trg skoraj 10.000 ton močnih krmil. — Foto: F. Perdan

Mešalnica močnih krmil v Škofji Loki

Kmetijsko gospodarstvo iz Škofje Loke ima v svojem sestavu tudi mešalnico močnih krmil, ki je začela obratovati jeseni leta 1966 v zgradbi ob železniški postaji na Trati. Ze prvo leto se je v njej proizvedlo 1000 ton močnih krmil. Sprva je mešalnica delala predvsem za potrebe kmetijskega posestva pri Kmetijskem gospodarstvu in le malo za prodajo. Kljub temu je proizvodnja že naslednje leto narasla na 5000 ton, nato pa v naslednjih letih močno padla. To se je zgodilo predvsem zaradi neurejenega stanja v živinoreji in močnega zmanjšanja števila goveje živine. Lansko leto se je stanje v naši živinoreji spet popravilo in proizvodnja je narasla kar na 9700 ton, letos pa je do konca julija mešalnica proizvedla že skoraj 7000 ton krmil. Povedali so mi, da vnaprej ne morejo delati nobenih načrtov, ker imajo velike težave z visokimi cenami surovin.

V letošnjem letu vlada na našem trgu občutno pomanjkanje krmil, poleg tega pa je cena te surovine za krmila izredno visoka. Vse surovine mora mešalnica plačati vnaprej. Težava pa je v tem,

da so cene po sporazumu o cenah za močna krmila že dalj časa zamrznjene. V Škofji Loki so mi povedali, da nastane med dovoljeno prodajno ceno in proizvodno ceno za okrog 25 do 35 par razlike pri kilogramu mešanice. Se večja razlika nastane pri specialnih mešanicah. Za zdaj so poiskali to rešitev, da so se z odjemalci tovrstnih mešanic zmenili za nekoliko drugačno razmerje surovin v krmilu. Pšenica je namreč cenejša od koruze.

Pomanjkanje krmil, ki ga je občutili že dalj časa, je seveda posledica razlik v cenah. Proizvajalci cen ne morejo dvigniti, delati v izgubo pa tudi nikomur ne pride na misel. Zato izhod iz te slepe ulice za zdaj še ni viden. Pomanjkanje krmil rešujejo z uvozom, problem pa bodo višji forumi poskusili rešiti tudi z intervencijskim uvozom ječmena. Uspeh tega ukrepa pa seveda še ni jasn.

V Škofji Loki bodo čimprej poskušali urediti industrijski tir do mešalnice in pa mešalnico samo. Povpraševanje po krmilih je namreč vse večje, ker so kmetje spoznali njihovo koristnost.

J. Govekar

Družba naj da polovico

Pretekli teden je bil v Ljubljani zbor delegatov zveze skupnosti zdravstvenega zavarovanja kmetov SRS, na katerem so obravnavali teze za uvedbo starostnega zavarovanja kmetov. Kmetje se niso strinjali s predlaganim načinom financiranja zavarovanja. Menili so, da bi morala družba za to zavarovanje prispevati polovico sredstev, ne pa tretjine, kakor predvidevajo teze. Prav tako niso soglašali, da bi morali moč-

nejši kmetje za pokojnine plačevati več kakor šibkejši. Menili so, naj družba pomaga šibkejšim kmetom, saj so za tak položaj oni najmanj krivi. Prav tako so kmetje menili, da je predvidena pokojnina 250 dinarjev majhna in je v nekem smislu bolj socialna podpora.

Kmetje so zahtevali naj za njihovo starostno zavarovanje družba prispeva polovico. Denar naj bi dobila tudi od trgovine in predelovalne in-

dustrije. Obe namreč odkupujeta kmečke proizvode in na ta način ustvarjata tudi precej akumulacije. Nekaj sredstev za starostno zavarovanje pa bo vsekakor treba dobiti tudi od kmetovega minulega dela.

Na zboru je bil tudi podpredsednik republiškega izvršnega sveta Vinko Hafner, ki je v svoji razpravi skušal odgovoriti na nekatera vprašanja kmetov. Med drugim je dejal: »Družba je vsekakor za to, da ima zdravega in močnega kmeta. Ze to, da je skupščina podprla izhodišča za uvedbo starostnega zavarovanja kmetov, potrjuje to dejstvo. Toda uvedba starostnega zavarovanja ni majhna stvar, še posebno v težkem gospodarskem položaju in nizki kmetovi produktivnosti. Tega pa kmetje nikakor nočejo razumeti.«

Tovariš Hafner je nato dejal, da bo več kmečkih priporočil mogoče upoštevati, ko bo izdelan osnutek ali predlog zakona o starostnem zavarovanju kmetov. Dejal je: »Pokojnina je sicer majhna, toda za začetek bo veliko pomnila predvsem revnejšemu kmečkemu prebivalstvu.

Po drugi strani pa je tudi res, da kmetom ne moremo naprtiti še kmečke revščine. Družba bo vsekakor nosila del bremena. Kolikšen del bo to, pa je odvisno od nadaljnjih dogovorov in ekonomske sposobnosti kmetov. Ko bo položaj urejen, bodo lahko tudi kmetove pokojnine večje. Lahko rečem, da bo tisti kmet, ki je danes mlad ali srednjih let, dobival dobro pokojnino...«

Delegati, zbrani na zboru, so podprli uvedbo starostnega zavarovanja kmetov in se obvezali, da bodo prav tako aktivno sodelovali v javni razpravi.

J. Vidic

J. Košnjek

Petletna ocena rasti gospodarstva

Gibanje gospodarstva občine Kamnik za obdobje 1966—1970 beleži spodbudne rezultate. Kljub inflacijskim pojavom, naraščanju cen, ne-likvidnosti delovnih organizacij, ki so spremljali celotno gospodarsko gibanje, ti

negativni pojavi ne morejo zmanjšati doseženih uspehov.

Oglejmo si nekaj podatkov. Celotni dohodek gospodarstva kamniške občine skupaj z zasebnim sektorjem je 1966. leta znašal 397 milijonov novih dinarjev, lani pa že 813 milijonov din. V obdobju od 1966 do 1970. so se cene industrijskih izdelkov pri proizvajalcih povečale za 17 odstotkov, cene izdelkov v trgovini na debelo za 20 odstotkov, cene na drobno (kmetijski pridelki, industrijski izdelki, storitve in gostinske storitve) pa za 26 odstotkov. Poprečno so cene v tem obdobju porasle za 21 odstotkov.

Podatki kažejo, da je znašala poprečna letna stopnja rasti celotnega dohodka okoli 13,2 odstotka, kar je nad republiškim poprečjem, ki se giblje med 8 in 10 odstotki.

Poprečna stopnja rasti narodnega dohodka v občini znaša 5 odstotkov.

Dve raznašalki

za dostavo jutranjika Delo naročnikom na dom in

uličnega prodajalca

časopisov sprejmemo takoj.

Zelo dober zaslužek in ostali pogoji. Ponudbe sprejema podružnica CGP Delo Kranj, Koroška c. 16.

gorenjska kreditna banka

KRANJ BLED RADOVLJICA JESENICE
TRŽIČ ŠKOFJA LOKA ŽELEZNIKI

vloži svoj
denar

v
banko

Elektrotehniško podjetje v novih prostorih

Ob Koroški cesti v Kranju gradi Elektrotehniško podjetje iz Kranja nove poslovne prostore, ker so bili stari porušeni, razen tega pa podjetje že takrat ni imelo enotnih prostorov, temveč so bili le-ti raztreseni po Kranju.

Z gradnjo novih poslovnih prostorov, kakor jih sami imenujejo, so začeli sredi lanskega leta. Investicija je

prvotno veljala 250 milijonov starih dinarjev, vendar bo po sedanjih izračunih vsota večja za približno 100 milijonov starih dinarjev, in to predvsem zaradi podražitve komunalnih priključkov in gradbenih materialov ter drugačne kategorije izkopa. Za gradnjo so dobili od občinske skupščine Kranj namensko 150 milijonov starih di-

narjev kredita, od Gorenjske kreditne banke pa 100 milijonov kredita od vročenih sredstev.

V nove prostore se bo preselila vsa dejavnost Elektrotehniškega podjetja. Instalacije, maloserijska proizvodnja, projektiranje električnih naprav jakega in šibkega toka v vseh izvedbah do napetosti 1000 voltov, razen tega pa še projektiranje strelvodnih instalacij, projektiranje naprav za kompenzacijo jalovega toka in avtomatike za razne obdelovalne stroje. V novih poslovnih prostorih ob Koroški cesti bo tudi servis in prodajalna.

Gradbena dela je podjetje zaupalo Projektu iz Kranja, ki pa jih je zaradi preobremenjenosti odstopil poslovni enoti Gradisa iz Jesenic. Pri Elektrotehniškem podjetju v Kranju upajo, da se bodo do 1. novembra že preselili v nove prostore.

— ok

— jk

Plaketa občine Forgaria v tržiški vitrini

V nedeljo je tržiška folklorna skupina Karavanke imela svoj 18. nastop v Italiji v zadnjih dveh letih. Gostovali so v mestecu Forgaria v Julijski krajini. Župan tega kraja je pripravil 35 mladim Tržičanom sprejem in za plodno kulturno delovanje na tem območju izročil skupini častno plaketo svoje občine.

Na prireditvi na prostem, se je ob krajevnem prazniku zbralo nad 1000 ljudi, ki so spremljali nastop plesalcev, žal pa je neurje koncert pesmi in plesov prekinilo.

Sicer pa so si tržiški folkloristi v teh krajih ustvarili lep sľoves in so vedno zaželeni gostje.

Medtem ko razmišljate o novem šolskem letu,

**pripravlja
Mladinska knjiga
za svoje kupce
NAGRADE**

Poslovalnice Mladinske knjige so bogato založene z vsem, kar potrebujejo šolarji. S kuponom, ki ga dobite ob nakupu šolskih potrebščin, se lahko udeležite nagradnega žrebanja, ki bo septembra 1971. Zadnji rok za oddajo kupona je 25. september.

5000 nagrad vam bo olepšalo začetek šolskega leta

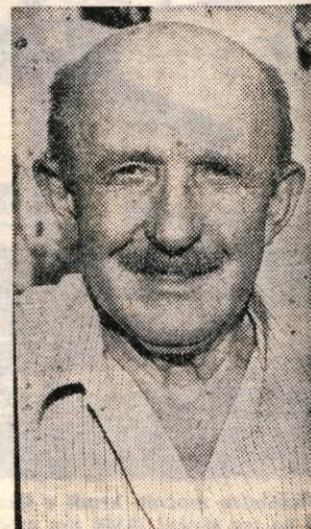
Ivan Trojar 70-letnik

Preteklo soboto sem se odpravil na Ostri vrh nad Železniki v Selški dolini. Prava dan je tudi delegacija škofjeloške občine pod vodstvom njenega predsednika Zdravka Krvine izbrala isto pot. Predstavniki občine so šli čestitat nekdanjemu predsedniku okrajev Škofja Loka in nato Kranj Ivanu Trojarju — Zaglobi ob visokem jubileju — 70-letnici življenja. S skromnim darilom so se hoteli vsaj malo oddolžiti za vse njegovo dosedanje požrtvovalno delo.

Se vedno čilega možaka smo našli pred hišo. Seveda je takoj sledilo povabilo v hišo in ob dobri kapljici smo se zapletli v prijeten pogovor. Izredno je bil presenečen, ko je prejel darilo. »Nisem pričakoval kaj takega,« je dejal. »Bolj sem vesel kot bi bil, če bi zadel na loteriji. In lani, kako sem bil vesel povabila občine za izlet v Avstrijo. Se zdaj se tega izleta rad spominjam. Kako lepo je bilo.«

Ivan je v mladosti veliko bral. Leninova dela je imel v malem prstu. Ze 27. junija 1941. leta je imel Zagloba posvet z Johanom Bertonc-ljem o organiziranju partizanskega gibanja v teh krajih. Z Johanom sta se spoznala še pred vojno na orožnih vajah in nato še v zaporu. »Prvi partizani so bili res reveži,« pravi Ivan. »In kak idealizem so imeli takrat ljudje. Nekaj neverjetnega. Ponoči, ko ne morem spati, premišljam, kako lahko neka generacija prenese toliko hudega. Zdaj, ko ne more nihče nič potrpeti, bi bilo huje.«

Po vojni je bil Ivan Trojar predsednik okrajev Škofja Loka in Kranj — najprej tri leta v Škofji Loki in nato še približno leto in pol v Kranju. »Veliko dela je bilo. Poleg vsega drugega so me po-

stavili tudi za predsednika muzejskega društva. Morali smo urediti muzej. Zdaj si ga še dolgo nisem ogledal. V kratkem bom žrtvoval pol dne in se odpravil na škofjeloški grad. Moram, ker sem bil že večkrat povabljen.«

Se bi lahko našteval vse tisto, kar je Ivan Trojar s požrtvovalnim delom naredil na svoji bogati življenjski poti. Koliko je prispeval samo k napredku kraja. Veliko se je v teh letih spremenilo po vsej Selški dolini. Ivan pa še vedno rad dela. Posebno vesel je, če se sreča s svojimi nekdanjimi prijatelji in se pogovori o vsem, kar je novega pri nas in po svetu. V dolino ne gre velikokrat. »Noge me bolijo in zato sem raje kar doma. Če bi me kdo peljal, bi že šel. Tako, peš, je pa do Železnikov predač.«

Kljub trdnemu delu vse življenje je Ivan dočakal visoko starost. In vsi tisti, ki ga poznajo, teh pa ni malo, so mu ob 70-letnici zaželeli še mnogo let.

J. Govekar

Izseljenci tudi na Gorenjskem

V sredo, 11. avgusta, je prišla na letališče Brnik skupina 173 naših izseljencev iz Pittsburga, ki bo ostala pri nas do zadnjega avgusta. Naši rojaki so prileteli z letalom znamke boeing 707, last ameriške družbe Pan American. Letalo je imelo precejšnjo zamudo, ker so takoj po vzletu v Pittsburgu ugotovili okvaro na letalu. Orjak se je spustil nazaj na letališče in po odpravi napake odletel proti daljnji Sloveniji.

Pokroviteljstvo nad to skupino izseljencev je prevzel

podjetje Kompas. V soboto, 14. avgusta, je organiziralo izlet na Vršič in Trento, v nedeljo pa je bil v Radomljah pri Ljubljani zanje velik piknik. V ponedeljek je del številne skupine odšel na izlet po Italiji in Avstriji, drugi del pa je odpotoval k Jadranskemu morju. Skupini se bosta vrnila na Bled 29. avgusta. Naslednji dan bo zanje velik piknik na prostem pri Kompasovem gostišču v Ribnem. Torej, Gorenjci bomo spet lahko pozdravili rojake iz daljnje Amerike!

jk

Šolske potrebščine že naprodaj

šolske aktovke in torbice — peresnice in ostali pribor — telovadni copati in dresi — fantovske in dekliške šolske halje — vse vrste zvezkov — papir in ostale potrebščine za šolo

Blagovnica NAMA Škofja Loka

Les in živinoreja - glavni dohodek kmetov v Zmincu in Sopotnici

Krajevna skupnost Zminec v Poljanski dolini zajema sedem vasi: Bodovlje, Sopotnico, Florijan, Breznico, Gabrovo, Petrov hrib, Staniše in Zminec. Le Zminec in Bodovlje ležita v dolini, pa še tu so se njive in travniki naslonili na pobočja poljanskih hribov. Druge vasi so manjše, pravzaprav le zaselki raztreseni po grapah in vrhovih.

Obiskali smo Zminec in Sopotnico. Zminec je vas starih, mogočnih hiš ob poljanski cesti. V 13. stoletju je štela sedem kmetij. Okrog leta 1600 je dobila prve kajže. Danes vse bolj postaja delavsko naselje. Skoraj je ni hiše, da domači že ne bi poiskali kruha v tovarnah bližnjega mesta Škofje Loke. Kljub temu je vas ohranila staro podobo. Majhna okna z železnimi mrežami so polna cvetočih rož. Rože so tudi povsod okrog hiš. Kot bi bile simbol dobre kmečke gospodinje. Na fasadah so ohranjene freske zaščitnikov polj, ognjišč in drugih hišnih patronov.

Nekoliko naprej, zunaj vasi, stoji Švabnarjeva domačija. Tu se cesta odcepi za Sopotnico. Ime označuje ozko, tesno strugo, po kateri šumi in sope potok in se med skalami pretaka iz tolmuna v tolmun. Kmalu se razgled odpre na kmetijo Šefert. Nastala je iz dveh gruntov pred skoraj petsto leti. Za časa Valvasorja je bil tod plemiški dvorec. Ivan Tavčar, poet Poljanske doline in avtor Višoške kronike, ga je v svoji domišljiji preuredil v domovanje Ane Renate, ki je plesala z Jurijem Kalanom. To za tisti čas ni bilo kdove kako spodobno in so ji Poljanci baje zato nadeli ime »ta rejnata.«

Sopotnica je staro naselje koroških Slovencev, ki so jih v te kraje naselili freisinški škofje. Samotne kmetije so nametane tam od Lubnika do Gabrške gore in sopotniškega Črnega vrha. Od prve do zadnje je več kot dve uri hoda. Sredi 19. stoletja je imela vas 20 hiš in 140 prebivalcev. Danes je tam gori le še 15

hiš, ki imajo komaj 60 stanovancev. K upadanju prebivalstva je prispevala svoj delež vojna, ki tudi v teh krajih ni prizanašala, in odseljevanje za boljšim kruhom v dolino.

Razvoj gre povsod naprej. Tudi v Zmincu in Sopotnici se je v zadnjih desetletjih marsikaj spremenilo. V vsako vas, vsak zaselek, pa naj bo še tako visoko so speljali ceste. Kmetije so se specializirale za proizvodnjo mleka in pisanje živine. Kmečke kuhinje niso skoraj nič slabše opremljene, gospodinje ne poznajo skoraj nič manj strojev kot v mestu.

»Dvajset let se je pri nas premalo gledalo na razvoj zasebnega kmetijstva. V nekaj letih se ne da nadoknaditi zamujeno«, so dejali kmetje Ivan in Jurij Oman ter Janez Vodnik iz Zminca ter Habjan Blaž iz Sopotnice, ko smo se v ponedeljek pogovarjali. Kritično so ocenili položaj slovenskega kmeta in prizadevanja zadnjih let za pospešitev te panoge gospodarstva pri nas.

Ivan Oman, ki je tudi odbornik občinske skupščine v Škofji Loki, se je posebno razgovoril o pokojninskem zavarovanju kmetov. O zakonu, ki se pripravlja že nekaj let. Saj menda tudi negotovost kmeta, kaj bo z njim, ko bo ostarel, žene mlade ljudi od doma.

»Po novem zakonu o kmečkih pokojninah naj bi slovenska kmetija prispevala v ta namen v povprečju 1600 din letno. Tri četrtine bi plačali v pavšalu, vsi enako, drugo pa v odstotku od katastrskega dohodka. Tolklo bi morali plačevati, da bi kmet v starosti 65 let dobil 250 din pen-

zije. Gospodar ali gospodinja. Mislim, da takega prispevka veliko kmetij ne bi zmoglo. Kmetje bomo pristali na prispevek, ki ne bo višji od 1000 din letno. Nekaj bo morala pomagati družba. S samofinanciranjem pa kmečke pokojnine ne bodo uspele.«

Ivan in Jurij Oman sta sosed. Vaščani pravijo, da imata edino onadva možnost razvoja kmetije. Ivan Oman — Karlin je proizvodnjo že popolnoma preusmeril v živinorejo.

»V hlevu imam vedno okrog dvajset glav živine. Redim pitance in krave. Lani sem prodal 21.000 litrov mleka. Na kmetiji prej nikdar nismo imeli toliko živine. Izračunal sem, da bi moral rediti najmanj 30 repov, da bi lahko zaslužil toliko kot kvalificiran delavec. Tako pa je moja delovna ura vredna 4 dinarje in delo desetih, dvajsetih ur okrog sto starih tisočakov mesečno.«

Ivan Oman vodi knjigovodstvo svojega gospodarstva. Vse ima točno preračunano. Vedno načrtuje razvoj svoje kmetije, nove investicije.

»Hlev je postal premajhen, prav tako silosi. Postaviti bi moral nove, hermetično zaprte s prostornino vsaj 300 kubikov. Za vse to bi potreboval vsaj 250.000 din. A kje naj dobim dolgoročni kredit v taki višini?«

Tudi Jurij Oman že preusmerja proizvodnjo. Morda je k temu prispeval tudi sosed, ki velja za najbolj naprednega kmeta daleč okoli. Oba Omana sta mlada gospodarja in morda prav zato polna načrtov in želja po napredku.

»V načrtu imam preureditev hleva, tako, da bom lahko privezal vsaj dvajset glav živine. Naročil sem traktor in upam, da ga bom do pomladi že imel. Nekaj drugih kmetijskih strojev že imam. Seveda bo treba veliko odredkanja in trdega dela, da bova z ženo načrte izpolnila.«

Kmetje v Sopotnici pa imajo največ dohodka od gozda. Je njihovo največje bogastvo. Zato se je tudi Habjan Blaž, ki že vrsto let gospodari pri Mežnarju v Sopotnici in je tudi predsednik krajevne organizacije SZDL, najbolj zavzemal za ureditev oziroma spremembo zakona o prodaji lesa.

»Tudi naša vas se je že precej preusmerila v rejo živine. Žita ne sejemo več, tudi krompirja malo. Njive smo zasejali s travo. Glavni dohodek nam torej prinaša živinoreja in gozd. Predvsem gozd. Zato smo kmetje že veliko razpravljali o zakonu o gospodarjenju z gozdovi. Hočemo prosto prodajo lesa. Sedaj si lastnik le toliko, da les posekaš, ga pelješ do Jelovice na Trato in plačaš prispevek in davke. Smo za to, da les odkupuje tudi zadruga in delovne organizacije. Bo vsaj konkurenca. Upamo tudi na višje cene. Sedaj dobimo za kubik iglavcev v povprečju 200 din, kar je komaj za delo.«

Sodobna kmetija zahteva tudi kmetijske stroje. Tudi delavcev je premalo na kmetiji, da bi lahko delali po starem.

»Večina kmetijskih strojev pri nas se lahko kupi le za devize,« je spet povzel besedo Blaž Habjan. »Toda kje naj kmet dobi toliko deviz? V tujino ne more vsak. Kdo bo doma delal? Na potni list tudi ne. Če hoče kupiti stroj, jih mora dobiti tako, pod roko kot pravimo. Ali pa stroj uvoziti in plačati visoko carino. V Celovcu se namreč kmetijski stroji dobijo za dinarje. Kmetje zahtevamo, naj se kmetijski stroji prodajajo za dinarje ali pa naj bodo uvozniki oproščeni carine. Zlasti za tiste stroje, ki se jih pri nas ne da kupiti. In še to. Kmet plača za uvožen stroj 25 odstotkov več carine kot družbeni sektor.«

»Bolj bi morali poskrbeti tudi za izobraževanje kmetov,« so menili kmetje z Zminca in Sopotnice. Delavska univerza naj bi v zimskem času pripravila dvo do tromesečne kmetijske šole.

L. Bogataj

Bogata žetev

Po prvih podatkih zvezne gospodarske zbornice bomo letos v Jugoslaviji pridelali okrog 5,2 milijona ton pšenice. To je prvič v zgodovini jugoslovanskega kmetijstva, da je pridelek pšenice večji od potreb. Strokovnjaki namreč menijo, da potrebujemo v Jugoslaviji letno okrog 5 milijonov ton pšenice. 4,5 milijona ton pšenice bomo porabili za prehrano in seme, 500.000 ton pa za materialne rezerve.

V povprečju smo pridelali 27 stotov zrnja na hektar, kar je tudi rekord. Doslej smo namreč največ pridelali 25,2 metrska stota na hektar. Najboljši pridelek je bil v Voj-

vodini. Hektarski pridelki so se približali pridelkom v nekaterih zahodno- in srednjoevropskih deželah, čeprav je v teh deželah intenzivnost pridelovanja veliko večja kot pri nas na primer v Vojvodini. Največji predvojni pridelek smo zabeležili 1939. leta in sicer je na naših poljih zraslo 2,9 milijona ton pšenice.

Letošnja rekordna letina pšenice nas uvršča na peto mesto v Evropi. Največ jo pridelava Sovjetska zveza, in sicer 90 milijonov ton, sledi Francija, Italija, Zahodna Nemčija, v Romuniji pa jo pridelajo približno toliko kot pri nas. -jk

Ciril Jalen, vodja plemenilne postaje Antona Janše v Zelenici, je izjavil, da so čebelarji lani točili med, letos pa bodo solze, otroci pa bodo namesto medu lizali prste. Letošnja spomlad, ko je šest tednov nenehno deževalo, in zdajšnje dolgo sušno obdobje sta povsem onemogočila medenje. Čebelarji bodo morali prek zime prično skrbeti za prehrano čebeljih družin. — Na plemenilni postaji v Zelenici so te dni še zadnje matice na prahi, potem pa bodo postajo zaprli. Sicer pa je bilo v zadnjih treh mesecih poprečno na prahi po 100 matic, ki so se na vsakih 14 dni, kolikor traja praha, menjavale. Pred kratkim je plemenilno postajo obiskalo 70 čebelarjev iz Nemčije, sicer pa so tam skoraj vsak dan obiščevalci, saj se po dolini Završnice lahko z avtomobilom pride prav do same postaje, ki je na višini 1100 metrov. Od tam je do žičnice na Zelenici samo še uro hoda. Nasploh je zanimanje tujcev za plemenilno postajo večje od domačinov. — Foto: J. Vidic

Toyote v Kamniku konec avgusta

Poročali smo že, da bo v Kamniku edina prodajalna v Sloveniji za prodajo japonskih avtomobilov. Po prvotni napovedi bi že maja moralo prispeti v Kamnik 100

V Kamniku pričakujejo, da bodo prvih 50 toyot dobili konec tega meseca. Kupci morajo avtomobil plačati v devizah, carino pa v dinarjih. toyot. Zastoj je bil menda v

tem, ker je uvoznik Agrooprema iz Beograda moral po zveznih predpisih preskrbeti izvoz naših izdelkov na Japonsko.

J. V.

Turisti na letališču v Lescah

Pretekli teden smo se oglašili tudi na letališču v Lescah. Obiskali smo direktorja Alpskega letalskega centra Franca Primožiča in ga vprašali, kaj se dogaja v teh »pasjih dneh« na leškem letališču.

»Voženj z aerotaxijem je letos več kakor lani, ki jih je sicer vsako leto več, letos pa smo dosegli višek, čeprav se je cena za aerotaxi povečala. Za tri osebe stane 15 minut vožnje nad Bledom, Radovljico, Vrbo in Begunjami 150 dinarjev. Polurna vožnja z letalom stane 270 dinarjev, vendar gosta pilot potegne še nad Bohinj, Vogel in Pokljuko. Tričetrturna vožnja pa velja 500 dinarjev, vendar se polet še podaljša, saj leti-

te tudi nad Julijce. Julija se za aerotaxi največ zanimajo gostje iz tujine, ki stanujejo v kampih, spomladi in jeseni pa prevladujejo domačini. Če primerjamo celo leto, je tako razmerje med domačimi in tujimi kar 50:50. Največ zanimanja je za polete z aerotaxijem, ki trajajo 15 minut.«

Franc Primožič nam je tudi povedal, da se pojavlja že nova oblika turizma, »letalski turizem«. Gost pride na dopust k nam in pripelje s seboj jadralno letalo. Takih turistov je vedno več, sploh pa postaja letališče vse bolj privlačno, turistična točka, saj imajo Živila iz Kranja v letališki zgradbi tudi lično urejeno restavracijo — jk

Obnovljen gasilski dom

Pred kratkim je bila v Nevljah slovesna otvoritev obnovljenega in razširjenega gasilskega doma. Denar za material je dala občinska gasilska zveza, sicer pa je bilo veliko dela opravljenega s prostovoljnimi prispevki občanov. Obenem so na slovesnosti izročili namenu novo motoriko znamke rosenbauer.

Letos so ali pa bodo v kratkem dobila novo motoriko gasilska društva v Tunjicah, Nevljah, Mostah in v Komen-

di. Predstavnik občinske gasilske zveze je izjavil, da so težave v tem, ker nimajo denarja za nakup novih cev. Občina pa je ukinila dotacijo občinski gasilski zvezi. Kako se lahko »gasi« požar z novimi motorkami in starimi cevmi, naj pove naslednji primer:

Lani so v Nevljah gasili požar z novo motoriko in starimi cevmi, ki pa so med gašenjem vse popokale, ker niso vzdržale pritiska.

J. Vidic

Ker prevod besedila listine doslej še ni bil v celoti nikjer objavljen in ker je tudi besedilo samo tako po vsebini kot po obliki zanimivo, prevedimo tudi le-to!

»Prvič, na Jurijevo letos naj meščani z glasovanjem v prisotnosti in pod predsedstvom sedanjega oskrbnika izvolijo in potrdijo izmed meščanov tri ugledne moze, po možnosti take, ki znajo brati in pisati, enega za načelnika, druga dva pa za podnačelnika. Po treh letih pa naj ali imenujejo druge ali pa tistega, ki je posebno sposoben in meščanom po volji znova potrdijo za tri leta.

Drugič naj blagajno (skrinjico) s tremi različnimi ključi dobi v varstvo vsakokratni načelnik, obema podnačelnikoma pa je treba izročiti vsakemu svoj poseben ključ.

Tretjič naj vodijo posebno knjigo prejemkov in izdatkov in naj eden ali drugi izmed takratnih podnačelnikov vanjo občasno vpisuje vse prejeme pa tudi izdatke. Knjigo naj natančno vodita.

Četrto, če želi kdo od tržanov postati meščan s tem ali onim poklicem, naj svojo željo javi na Jurijevo ali Mihaelovo, na ta dva dneva, ki ju v ta namen s tem posebej določamo, načelniku, ta pa ga mora potem, ko je skupaj z obema podnačelnikoma preudaril, ali je prosilcu moč podeliti meščanstvo, predlagati vsakokratnemu oskrbniku in dobiti njegovo privolitve.

Petič naj se tamkajšnji usnjariji (?) porazdele v tri skupine in sicer v prvo izmed njih trgovci, usnjariji, irharji in večji kovači, v drugo peki, krčmarji, mesarji, boljši pletilci in manjši kovači, v tretjo pa vsi drugi z drobnimi obrtni. Vsak novi meščan prve skupine naj vplača v trško blagajno 12 goldinarjev pristojbine, druge 8 goldinarjev in tretje 4 goldinarje, trški predstojniki pa morajo vplačane zneske vnesti v knjigo prejemkov in jih nato vestno rabiti za potrebe vsega trga, vendar vsekdar z vednostjo in privolitvijo oskrbnika, kolikor bi šlo za večje izdatke.

Šestič naj za pokritje neobhodnih skupnih izdatkov trga prispevajo v trško blagajno vsi meščani prve skupine po 2 goldinarja osebnega davka letno, druge po 1 goldinar in tretje po 40 krajcarjev; predstojniki pa so pooblaščen, da smejo tiste meščane, ki so brez denarja in žive v očitni revščini, potem ko so ugotovili njihove razmere, polovično obdavčiti ali pa jim davek v celoti spregledati. Ti davki naj se vplačujejo vsako leto na Jurijevo načelniku vpriču obeh podnačelnikov in vpisujejo v knjigo prejemkov.

Sedmič naj predstojniki izberejo in nastavijo dva nočna čuvaja in ju predstavi vsakokratnemu oskrbniku. Le-ta morata podnevi in ponoči paziti na ogenj, ponoči glasno oznanjati ure in podnevi ravnati po vseh ukazih, ki jih daje načelnik, v njegovi odsotnosti pa prvi podnačelnik. Za to jima lahko podeljujejo iz skupne trške blagajne primerno letno nagrado in potrebno obleko, kar vpisujejo med izdatke.

Osmič morajo predstojniki vsaj na četrto leta pregledati ali dati pregledati uteži in mere pri trgovcih, pekih, krčmarjih in mesarjih in če ugotovijo kršitelja, mu naložijo največ 2 goldinarja denarne kazni, globo pa prav tako položijo v skupno trško blagajno in jo vpišejo med prejeme.

Devetič. Če nastane med tržiskimi obrtniki kak spor, ki zadeva meščanske pravice ali obrtniški red ali bi utegnil nanju vplivati, ga najprej obravnavajo vsakokratni predstojniki meščanov, če pa bi z njihovo odločitvijo ta ali druga stran ne soglašala, razsodi nato grajski oskrbnik.

Desetič naj se po preteku treh let račun, ki jih vodijo predstojniki, v prisotnosti grajskega oskrbnika natančno pregledajo in če je vse v redu, potrdijo in podpišejo. V primeru pa, da ugotove kak primanjkljaj, je treba manjkajoči znesek takoj povrniti.

Enajstič. Če bi se primerilo kaj takega, kar ni moč vnaprej videti in zato ni moglo biti tu omenjeno, je predstojnikom izrecno prepovedano, karkoli na novo uvajati ali ukrepati, ne da bi se prej posvetovali o stvari z vsakokratnim oskrbnikom in dobili njegovo privolitve. Da bi pa,

dvanajstič, bilo meščanstvo zavarovano in zaščiteno in bi lahko uživalo posebne meščanske pravice, milostno zapovedujemo vsakokratnemu oskrbniku, naj jih s trdo roko izvaja in naj trikrat javno razglasi, da ne sme nihče, ki ni meščan, razen ob semanjih dneh, ne v trgu ne četrte ure zunaj trga izvrševati kake obrti ali prodajati izdelke, ki je njih izdelovanje pridržano mestnim obrtnikom, sicer se jim blago brez prizanašanja odvzame. Na to morajo biti oskrbniki posebno pozorni. Vendar je poljedelstvo od tega izrecno izveto in se z njim lahko peča vsakdo, tudi če ni meščan, ter sme lastne pridelke kjerkoli prodajati.

Trinajstič naj meščani načelnika in oba njegova pomočnika, podnačelnika, upoštevajo, kot se spodobi, in spoštujejo, ti (predstojniki) pa naj z meščani občujejo z vso ljubeznivostjo, skrbje, da vladajo med njimi enotnost, mir in red, naj razsojajo nepristransko in naj jih kar najbolj ščitijo, v nobenem primeru pa ne bodo z njimi ravnali surovo in oblastno, še manj pa, da bi koga, razen tistih, ki jih zadeva 8. člen, kaznovali brez vednosti vsakokratnega oskrbnika.

J. R.

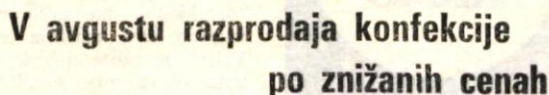
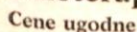
Aprilsko sporočilo 1941

**ZA NAPAD NA SOSEDE
POTREBUJEŠ OLJE, ROPAR!
A MI BIVAMO OB CESTI,
KI K OLJU PELJE**

»Zmaga s Poljsko? To je vprašanje nekaj dni!«

Toda to so bile samo besede, zavlačevanje pogajanj s strani Zahoda ni imelo čistih namenov. Utrjevanje Alandskih otrokov s strani Finske, ki

»Prepričan sem, da bi b'la stvar miru zelo napredovala, če bi državniki dali narodom sveta odkrito izjavo o sedanjih in bodoči politiki svojih vlad. Ker ZDA, ena od držav zah. poloble, niso zapletene v sedanji spor v Evropi, upam, da mi boste morda kot poglavarju neke, daleč od Evrope oddaljene nacije dali izjavo o svoji politiki, tako da bi jaz lahko, razumljivo z vso odgovornostjo in dolžnostjo dobronamernega posredovalca, posredoval vašo izjavo drugim nacijam, ki jih sedaj navdaja strah pred smerjo, po kateri je krenila vaša politika. Ste pripravljeni dati zagotovilo, da vaše vojne sile ne bodo vkorakale in ne napadle na ozemlja naslednjih držav: Finske, Estonske, Letonske, Litve, Švedske, Norveške, Danske, Nizozemske, Belgije, Velike Britanije, Irske, Francije, Portugalske, Španije, Švice, Lichtensteina, Luxemburga, Poljske, Madžarske, Romunije, Jugoslavije, Bolgarije, Grčije, Turčije, Iraka, Arabije, Sirije, Palestine, Egipta in Irana? Tako zagotovilo seveda ne sme ostati v veljavi samo za danes, marveč tudi za prihodnost ...

GORENJSKA ALPINISTIČNA ODPRAVA V HINDUKUŠ

ISTOR-O-NAL 8

Piše
dr. Ivo Valič

Prvo jutro v baznem taborišču je bilo čudovito lepo. Ob sedmih se je prvi sončni žarek splazil prek grebena in obsijal taborišče z vso močjo. Door Dana Khan — naš kurir — je že širil okrog šotorov. Zanj smo postavili poseben majhen višinski šotorček zraven kuhinjskega in bil je zelo zadovoljen, ker mu ni bilo treba prebiti še ene noči na prostem. Poleg šotora je dobil še zračno blazino in spalno vrečo. Ostali smo polenarili, kajti dan je bil namenjen počitku in dokončni ureditvi tabora. Šele, ko je sonce segrelo šotor, sem zlezal iz spalne vreče. Ponoči me je zopet zeblo in sklenil sem, da bom zvečer oblekel še veston (puhasti jopič) in puhaste hlače. Ko smo se počasi kot martinčki zbiral pred šotori, smo se ogledovali in se drug drugemu smejali. V obraze smo bili močno otečeni in zabuhli in smo s težavo odpirali veke. Le Petru in Mišotu ni šlo na smeh, ker sta se slabo počutila in ju je močno bolela glava. Tudi ostali smo občutili lažji glavobol, pač začetne težave zaradi višine oziroma pomanjkanja kisika. Tudi pre-slaba zaščita pred soncem med potjo se nam je maščevala in otepali smo se s posledicami sončarice. Kar radi smo segli po tabletah, da smo ublažili tegobe. Potem smo odpravili kurirja s prvo pošto iz baze za domovino. Še pred tem smo napravili nekaj skupinskih posnetkov in nato na skrivaj, brez vednosti zveznega oficirja, oddali pisemski ovitek s filmom kurirju. Želeli smo, da bi s prvim obvestilom prispel v domovino tudi kakšen posnetek. Zvezni, ki je imel pod kontrolo vse filme, se je z nami pridno slikal in tudi sam fotografiral. Potem je nekaj zasumil, toda kurir je bil že daleč. Od Jocota je zahteval pojasnilo. Nastala je zmeda, katero je Joco namenoma povzročil. V prisotnosti zvez-

nega je prešteval in prešteval filme, se večkrat zmotil, jih predeval s kupa na kup, odšteval in prišteval in mu končno podtaknil prazno škaltico, da je bilo število filmov zopet pravšnje, zvezni pa za silo potolažen. Zatem se je zvezni želel preseliti od Sandija in Petra v višinski šotorček »na svoje«, kar sta oba z veseljem sprejela. Precej sta pridobila na prostoru. Sandi je pridno urejeval kuhinjo, zraven nje pa smo v kamniti ogradi uredili še skladišče. Čiko, Franci in »3 M« so odšli na ogled nad bazno taborišče, potem, ko so pripravili za višinska taborišča šotore in drugo potrebno opremo. »3 M« so trije Mojstrančani, kot sem jih imenoval sam za sebe, zaradi krajšega pisanja v dnevniku. Tudi nerazpeloženje do dela je eden od znamenj višinske bolezni!

Nazaj je Janko prišel ves odrgnjen po rokah. Na strmem, ledenem snežišču mu je spodrsnilo in preden se je ujel, je pustil tam nekaj kože. Po njihovem povratku je padla odločitev: poizkusili bomo z vzponom preko južne stene, čeprav je v sredini videti teren težji in nad njim strm ledenik, ki ga bo potrebno prečiti. To bo verjetno tudi ključno mesto vzpona, čeprav zgornjega konca sploh ni bilo mogoče videti iz baze. Toda iz zbranih podatkov nam je bilo znano, da je prehod možen. Če vzpon le ne bi bil mogoč, nam je še vedno ostala klasična smer po jugozahodnem grebenu. Zaradi potrebne aklimatizacije — navajanja na višino — ki vedno zahteva določen čas, je bilo itak vseeno, kje začnemo. Še pred večerom sem vsem kontroliral krvni pritisk in srčni utrip, ki sta poleg osebnega počutja najboljše podatka stopnje aklimatizacije in zmoglosti. Po pričakovanju sta bila pri vseh oba daleč nad povprečjem: hiter utrip kot pri dojenčku in visok pritisk kot pri sklerotičnem starcu. Ko je sonce izginilo za koničastim, zasneženim vrhom Ghul Lasht Zoma in so zadnji žarki rdeči čudovito oblikovane vrhove okrog Tirich Mira onkraj ledenika, je bilo bazno taborišče urejeno in napravljen načrt za prihodnje dneve.

Naslednjega dne so Peter, Franci in »3 M« postavili prvi višinski tabor. 5300 m na grebenu sta vznikla dva majhna šotora. Višina je fante močno zdelovala, čeprav niso nosili težkega tovara. Franci je moral obrniti že prej in se vrniti v bazo. Po radijski zvezi smo

nar, za nas pa je izdelek predstavljal nemajhen in predviden strošek. Toda pripravljeni smo mu bili plačati tudi to, da bi tako lahko dalj časa ostali sami in brez nadzora. Predlagal sem mu, naj počaka na naš povratek v dolino. Ko sem v jezi še dodal, da predstavlja za nas večji problem kot Istor-O-Nal, se je užaljen umaknil v svoj šotorček. Naslednjega dne zjutraj pa se je pojavil in dostojastveno izjavil, da noče za nas predstavljati večjega problema kot Istor-O-Nal in da bo zato ostal v taboru! Lepa reč! Tako je bilo konec našega pričakovanja, da bomo ostali sami. Nehote se nam je pošteno maščeval in tudi moje opravičilo ni spremenilo njegovega sklepa.

Tega dne sva s Čikotom opravila nošnjo do tabora ena. Ko sva ga dosegla, naju je dajal hud glavobol in hitro sva se odločila za povratek. Med njim se je pridružila še slabost in kar vesela sva bila, ko sva zopet prispela v bazo in se je vse nekoliko pčleglo. Mišo se je že ves dan počutil zelo sla-

bo in Sandi ne čisti bolje. Obeina zdravila niso kaj prida pomagala in odločil sem se, da se naslednjega dne odpravita za nekaj dni v dolino, niže, kjer bosta najhitreje prestala krizo, ki smo jo prebolevali vsi v lažji ali hujši obliki. Po infuziji se je Mišotovo stanje popravilo. V spremstvu Čikota in Francija sta se drugo jutro skupaj s Sandijem odpravila s težkim, počasnim korakom v dolino. Vsi smo želeli, da bi se zopet čimprej sešli zdravi in polni moči. Po stalni radijski zvezi smo spremljali njihovo pot in počutje medtem ko smo lenarili po taborišču in vse popoldne igrali tarck. Zvonar, kot smo največkrat klicali Zvoneta, se je motil s klesanjem napisu »YUGOSLAV EXPEDITION 1971« na veliko, ploščato skalo tik taborišča. Ko smo zvečer ob zadnji zvezi dobili sporočilo, da se Mišo in Sandi dobro počutita, smo bili kar boljše volje. Dogovorili smo se, da gredo naslednji dan »3 M« proti taboru ena in po možnosti še naprej. Toda naslednjega dne smo bili prisiljeni spremeniti načrt.

Postavljanje baznega taborišča — Nalagut 4500 m. V ozadju Ghul Lasht Zom II. — 6611 m.

KRANJ

sveže
pakirano
meso

ZIVILA

Razcestja

MIHA KLINAR
(MESTA, CESTE
IN RAZCESTJA)

IV. DEL

232

Ko se je Slavko vrnil junija iz Ljubljane in ji povedal, da pojde v Francijo in se postavi na lastne noge, mu ni verjela.

— Kar pojdi, če ti ni všeč v Ljubljani, — mu je rekla.

— Všeč ali ne všeč. Moram. Sit sem lakote in revščine, — jo je očitaje pogledal.

— Storiš sem vse, kar sem mogla. Nisem kriva, če so taki časi.

— Časi, časi... — jo je oponašal.

— Ko bom ločena in se bom vnovič poročila, bo za oba skrbel Fric.

— Zate lahko, a zame mu ne bo treba, — ni hotel slišati ničesar o Fricu.

— Fric je dober človek. Boljši kakor tata. Ze zdavnaj bi se mi ne bilo treba ubijati z revščino, ko bi tata priznal, da je kriv razdora med nama.

— Seveda, samo on je kriv, ti pa... ti pa nič, prav nič... Molitvica, ki jo znam že na pamet.

— Ti ne veš, ničesar ne veš, — je branila sebe pred očitki.

— Ne vem, seveda ne vem! Fric, s katerim si ga varala, ni nič! Laž, da si tato iskala od prvega dne, ko je bilo vojne konec, ni nič! Sam sem ga moral najti, — ji je v dušo zabijal besede kakor žeblje.

— In kaj si imel od tega? — ga je kljubovalno vprašala.

— To, da vem, da nikomur od vaju nič ne pomenim.

— Krivico mi delaš, Slavko, — bi rada zajokala in ga z jokom ganila, pa ni mogla.

— Prav tako kakor tata, kajne, — se je posmešnil.

— Dela mi jo. Delal mi jo je vse življenje.

— Ti pa ne njemu?

— O tem bo razsodilo sodišče.

— O, to pa, to! Zato se tako pulita, komu bo dalo prav, a vesta, da sta oba kriva.

Ob teh besedah ji je jemalo sapo.

— Sicer pa je to vajina stvar in moja samo toliko, kolikor mešata mene v svojo igro.

— Kdo? Kdo te meša v igro, — je hlipala.

— Oba!

— Slavko? — ga je užaljena pogledala.

— Da, oba!... Oba bi bila rada pred menoj brez krivde.

— Jaz sem! — je kriknila.

— Si, kajpak si... Zato pa mi tata ni hotel dati dovoljenja za spremembo državljanstva. Tako sem bil v svoji domovini tujec, nemški državljan, človek brez ugodnosti in drugih državljanских pravic. Prosil sem za podporo, pa so terjali od mene državljski list. Ta pa je bil nemški. O, tudi sedaj bi mi ne bi treba v Francijo! Na mornariško vojno akademijo bi se vpisal, pa nisem imel pravega državljanstva. Mornar bi bil lahko, oficir, nikomur več v breme...

Tako sem pisal tati, on pa mi je odgovoril, naj se zahvalim tebi, ker mi dovoljenja za spremembo državljanstva ne bo dal toliko časa, dokler ne vzameš nase celotne krivde za ločitev vajinega zakona... Ti tega, seveda, ne boš storila...

— Ne, nikoli! Kriv je on. On me je puščal samo. On se je zapletel z drugo...

— Ti pa z drugim, mar ne?

— Z drugim, a šele sedaj v Berlinu, šele potem, ko mi je tata pokazal vrata.

— Ni te bilo treba siliti preveč, ker te je v Berlinu čakal drug, — je bil Slavko neizprosno.

— To ni noben drug, noben nadomestek... To je plemenit človek, pesnik...

— Zares, pesnik! Pesniki pa so vsi samo plemeniti ljudje, kajne. Preklete malo jih poznaš! Vzemimo samo Prešerna. Za Julijo je pretakal pesniške solze. Ano Jelovškovo pa je izrabljal in

ji spremenil njeno življenje v pekel. Ne misli, da si ti tistemu Fricu Juliji in da razen tebe, ne bo videl nobene več. Mogoče ga boš nekoč še bolj preklinjala, kakor preklinjaš tato. Ali pa bo on preklinjal tebe. Mlajši je kako ti.

— Ne bodi krivičen. Fric je...

— Ne zanima me, kaj je in kaj ni, — ji je vpadel v besedo.

— Ti torej misliš, da nimam več pravice do svojega življenja in ljubezni.

— Imej jo, če jo hočeš. Ne branim ti. Ko bi ti hotel braniti, bi se ne odločil, da začnem sam skrbeti zase. Izrabljal bi te in izrabljal bi tistega Frica in kogarkoli. Pa bi me bilo sram. Sam se bom postavil na noge, kakor se mora sleherni.

Tako so se dnevi spreminjali v prerekanja in prepire, ker so se na Slavkovo stran postavili tudi domači.

— Pa skrbite vi zanj, če meni ne dovoli, — je nalašč začela kazati brezbriznost do sina in sinove odločitve.

— Na tuje ga ne pustimo, — je govorila mati, čeprav je vedela, da za Slavkovo šolanje ne bo nikoli dovolj denarja, saj ga zadnje čase primanjkuje celo za kruh.

Stefi je to vedela. Zato je samo čakala, da se bo Slavko unesel in da bo potem lahko zopet sama skrbela zanj. Da pa bo lahko, bi morala čimprej doseči razvezo zakona. Zato je (čeprav tega ni nikomur zaupala) že nekoliko popustila Federlu in pisala svojemu advokatu v München, da pristaja na obojestransko krivdo, pa ji je ta popustljivost škodila, saj je, tako ji je sporočil advokat, Federle še bolj trmasto vztrajal pri svoji zahtevi, naj vzame vso krivdo nase, češ da ga je ona zapustila in izginila z Bavarske brez sledu. Na tako zahtevo pa ni mogla pristati.

— Ne pristanem, — je pisala dr. Hirschfeldu prav na dan, ko je prišla mati vsa vesela domov in sporočila, da je za Slavka našla 'gospodsko službo pri italijanskih državnih železnicah', kakor je rekla.

Življenje in delo na hribovskih kmetijah (8)

Star fant, ki se je spremenil v plevel

Sredi maja nam je ptič goz zapel: »Čiv, čiv, a si že biv, a si že sadiv fožu, če nisi bil, te bo zlud uzev!« Tako so pravile stare plevce. To je pomenilo, da je zadnji čas za velikonočno spoved in za sajenje fižola. 16. maja je god Janeza Nep., pri nas mu pravijo kar Fižolov Janez, ker se takrat sadi fižol. V tem času so sadili tudi peso in koruzo. Pri nas pravimo: pejsa in turšča. Fižol smo sadili tudi med zeleni krompir, kjer je bilo kaj praznega prostora, največ pa samega.

Za sajenje smo zavihale široke predpasnike in njihove kraje zavezale zadaj v pasu. Tako je nastal velik žep za fižol in koruzo. Sadile smo z malimi motičicami, ki sicer služijo za plevel. Z motičicami smo kopale male jamice in vanje vrgle po pet do sedem fižolov pa po eno ali dve zrnji koruze. Za vsako od teh kultur je bil posebej določen primerno gost risunk. Peso smo včasih sejali kar na široko, tako kot žito, le bolj redko; za lažjo setev so jo pomešali z zemljo, da ni bila pregošta.

Če je bilo le mogoče, smo pazili, da fižola nismo sadili takrat, ko je bila mlada luna, ker je takrat posajen rad delal dolge štrike, čeprav je

drugo pest in na drugi strani tesno zategnili in zavili slamo v figo. Take dvojne snopke smo potem lahko obešali v kozolcu čez late tako, da je prišla na vsaki strani po ena pest fižola. Ponavadi smo ga potem, ko je bil dobro suh, otepali ob lestev, včasih pa smo ga omlatili kar na mlatilnici. vendar se ga je v tem primeru veliko zdrobilo in tak ni bil dober za seme.

Omlačen fižol smo tudi veli, da je šla stran lažja slama. Vsega skupaj smo ga shranili v kašči, pozimi, ko je bil čas, pa smo ga po malih vrečah nosili v hišo, kjer smo ga na mizi prebirali. Pri tem smo ga sortirali v najlepšega za seme in prodajo ter slabšega za živinsko krmo; tega smo morali nazadnje še enkrat prebirati, ker je bilo med njim še nekaj prsti in kamenčkov. Fižol so ponavadi radi prebirali stari ljudje in otroci; to je bilo lahko in lepo delo ob topli peči. Če smo imeli čas, smo na mizi prebrali tudi semensko ajdo; ven smo odbrali vso divjo ajdo, ki ima zeleno moko.

Ko je fižol začel rasti, smo mu postavili strašilo. Enako smo naredili za koruzo. Danes menda tudi taka strašila ne pomagajo dosti proti divjačini, zato ga skoraj ne sadijo več. Tudi ajde skoraj ni več po njivah.

Sredi maja smo sejali tudi proso. Tega so največkrat sejali na kako staro ledino, da ga ni bilo treba toliko pletiti; največkrat smo ga samo pogrebili z motičicami. Za prosom je po kolobarju prišel fižol, ki je zemljo obogatil z dušikom. Koruzno setev smo redno zaščitili s slabšo laneno prejo, in sicer na način, ki ga je opisal že Ivan Sivec. Postavljali smo tudi strašila in zrnje namočili v karbolni raztopini. Vrane so tako imele dosti ovir.

Med tem se je že začela tudi plevel žit. Plevel se je potem vlekla vse do konca avgusta, ko je bila na vrsti repa. Zito smo plele brez orodja, v cugih od spodaj navzgor na njivi. Vsak plevel smo prijele čim nižje in ga izpulile s korenino vred. Plevel smo odlagale na manjše kupčke, ki smo jih ponavadi potem s koši znosile ven na kup. Če je bil vmes osat ali mleček, smo ga devale posebej in ga potem pokrmile prašičem. Najbolj pogosti pleveli v žitu so bili: plavica, tarica (smolenc) in pa zebbar. Za tega zadnjega so pripovedovale stare plevce, da je bil nekoč prej star fant, ki ga ni nobena marala, zato se je po svoji smrti spremenil v bodeč plevel, da se tako maščuje ženskam vseh rodov.

Pri pletvi je bila najlepša prilika, da so se ženske naklepale. Posebej, če so bile skupaj iz več vasi, je bilo zabavno. Seveda so vedele največ povedati o odsotnih znanih in znankah. In če je katera od plevic morala po hiteti za nekaj časa v bližnje grmovje, je bila to lepa prilika, da so v odsotnosti obrale tudi njo. Tako se nobena ni izognila njihovi sodbi. Tuje plevce so ponavadi prišle šele ob devetih, da so še ujele malico, ki je bila ob pol desetih. Gospodinje so se glede ure ravnale po soncu ali pa so poslušale uro iz oddaljenih cerkva. Če je bilo južno, se je slišala ura od sv. Urbana, ob severnem vetru pa iz Bukovega vrha.

Marija Frlic
(Prihodnjič naprej)

BARAK JE VEDNO MANJ

Barake ob robu mest. Ne samo v Kranju, na Gorenjskem. Povsod. So simbol hitrega razvoja industrije in priseljevanja v mesta ali ostanek preteklosti? Mogoče vsakega nekaj. Občinska skupščina in delovni kolektivi Kranja se trudijo, da bi tistim, ki stanujejo v barakah, zagotovili dostojna stanovanja in barake podrli. A stanovanjska stiska je velika in dogaja se, da se takoj, ko se eden iz barake izseli, vseli drugi. Problem ostaja naprej. Pa vendar. Naselja barak pri Zlatem polju in med nekdanjim Inteksom in Zvezdo izginjajo.

Tudi garaže in avtomobile imajo. Foto: F. Perdan

Tekstilindus, oziroma nekdanji Inteks je imel pred leti največ stanovalcev v barakah v »Koreji«. Sedaj tam stoje le še tri barake, v katerih stanujejo delavci Tekstilindusa. Dve sta zidani in bosta ostali, v leseni pa so le še tri družine in vse tri že imajo odločbe za preselitev. V zadnjih nekaj letih se je v opremljena stanovanja preselilo več kot dvajset družin delavcev, ki so zaposleni v tej tekstilni tovarni.

V naselju stanujejo tudi delavci tovarne Sava, nekaj

je članov drugih delovnih kolektivov, ena baraka pa je »občinska«. Tak naziv je dobila, ker stanovalci pričakujejo, da jim bo nova stanovanja dodelila občina.

Šest strank je še v »občinski« baraki. Pred desetimi leti jih je bilo vsaj dvakrat toliko. Ob vsakem vходу stoji lesena veranda, nekakšna veža. Okrog barake pa so skrbno urejeni vrtovi. Pa poslušajmo Radmilo Pračarjevo. Pred dvanajstimi leti se je z družino preselila v Slovenijo.

»Stanovali smo v baraki ob Kidričevi cesti. Zaradi grad-

nje novih stanovanj so se morale barake podreti. Preselili so nas. Toda kam? Ne v novo zgrajeno stanovanje. V »Korejo! Vsaka družina je dobila le sobico. Brez oken. Le nad vrati je bilo nekaj stekla. Seveda nismo bili zadovoljni, a obljubili so nam, da bomo tu ostali le nekaj mesecev. A tu smo že devet let. Kolikokrat nekaj mesecev je to.«

Radmila nas je povabila v stanovanje. V steno lesene verande je vgrajeno veliko okno. Lepe vzorčaste zavese ga zastirajo.

»To sem sama naredila,« pravi, »da mi voda ob vsakem nalivu ne teče v stanovanje. Pa še garderobo imam tukaj.«

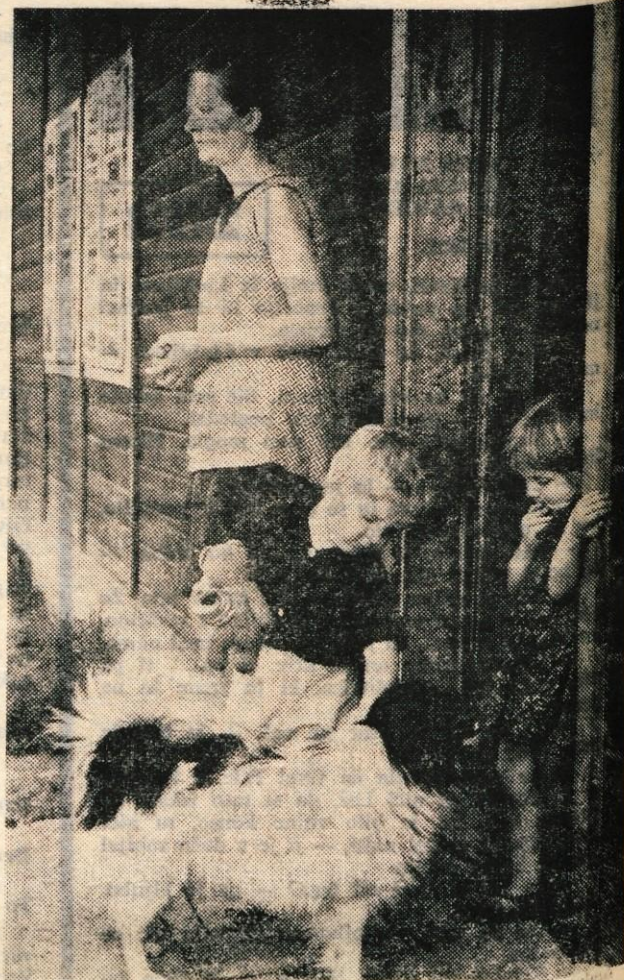
Ko smo prišli v Slovenijo za zaslužkom, smo pričakovali, da bo vse drugače. A kako? Denarja nismo imeli, stanovanjska stiska je velika. Nekje smo morali spati, pa čeprav v baraki. In iz ene barake smo se preselili v drugo. Ko se je izselila stranka iz sosednjega stanovanja, smo z otroki sobo zaseli in vgradili vrata. Tako imamo vsaj kuhinjo in sobo.«

Vse je že preuredila. Vstala je okna, vrata, napeljala vodo, položila nove pode, kupila električni štedilnik, pralni stroj, televizor. Povsod je sled njene skrbne roke in dobrega okusa.

»Imam sina, osemnajst let je star in petnajstletno hčerko. Vsi trije spimo v eni sobi. Vsaj otroka bi potrebovala vsak svojo sobo. Oba hodita v šolo in se nimata kje učiti. Kuhinja je temna in kadar pišeta naloge, mora goreti luč. Pa kopalnica ni. Stranišče je tudi zunaj.«

»Ste vložili prošnjo za stanovanje?«

»Seveda. Ničkolikokrat sem že bila na občini. Vselej mi

Poldka Krtova stanuje v baraki nekaj več kot dve leti. Foto: F. Perdan

obljubljajo, da bo moja prošnja kmalu rešena. Da bi dobila stanovanje v podjetju Krim, kjer sem zaposlena? Težko. Se nihče ga ni dobil. Smo namreč majhen kolektiv. Kupiti pa ga tudi ne morem. Zaslužim od 700 do 800 din mesečno. In s tem denarjem se moramo trije preživeti! Kuham najcenejše jedi, meso kupim le enkrat tedensko. Vendar bi kljub temu rada v večje stanovanje. Saj bo sin kmalu zaslužil. Bomo že plačali stanarino.«

»Kaj pa dopust?«

»Prav sedaj ga preživljam. Doma. Sin in hčerka sta se čez počitnice zaposlila v mlekarni. Vsaj za šolske potrebe in najnujnejšo obleko bosta zaslužila. Če bomo kaj prihranili, bomo šli drugi mesec na obisk k baki v Črno goru.«

Pogovoru so se pridružili tudi sosede. Petčlanska družina Manuela Pračarja ima prav tako samo sobo in kuhinjo. Oče je že nekaj časa delal v Nemčiji, da bi prihranil za nakup stanovanja. A se je stanovanje preveč podražilo v tem času. Ostalo jim je samo upanje.

Eden redkih, če ne celo edini, ki je s stanovanjem v baraki zadovoljen, je upokojenec Polde Kraupfner. Ker sta z ženo upokojenca imata prednost kot prosilca za novo stanovanje.

»Kaj bi silil drugam,« pravi. »Tu imava sobo in kuh-

njo, več ne potrebujeva. Lep velik vrt imava. V mestu ga gotovo ne bo. Ne vem, kaj bom počel ves dan. Tu grem v gozd, čisto blizu je. In mir je tukaj. Prometa skoraj ni. Pa še stanarina ni visoka.«

Poldka Krtova je zaposlena v Savi. V baraki stanuje nekaj več kot dve leti. Ona in trije otroci. Mož je na delu v Avstriji.

»Ko sva se poročila, sva dobila sobico na Gospodarski cesti. Najprej sva dobila punčko Irenko, pet let ji je sedaj. Se smo se lahko stili. Ko sta prišla še dvojčka Matjaž in Alenka, je soba postala pretesna. Preselili smo se sem. Kuhinjo in sobo imava.«

»Kako, da niste dobili stanovanja v bloku?«

»Ne vem. Saj sva zaprosila za tako stanovanje. V podjetju so nama rekli, da za drugega stanovanja ni. Ko bomo kje izpraznilo, ga bomo dobili.«

»Kdo vam varuje otroka, ko ste v službi? V vrtec od tu daleč?«

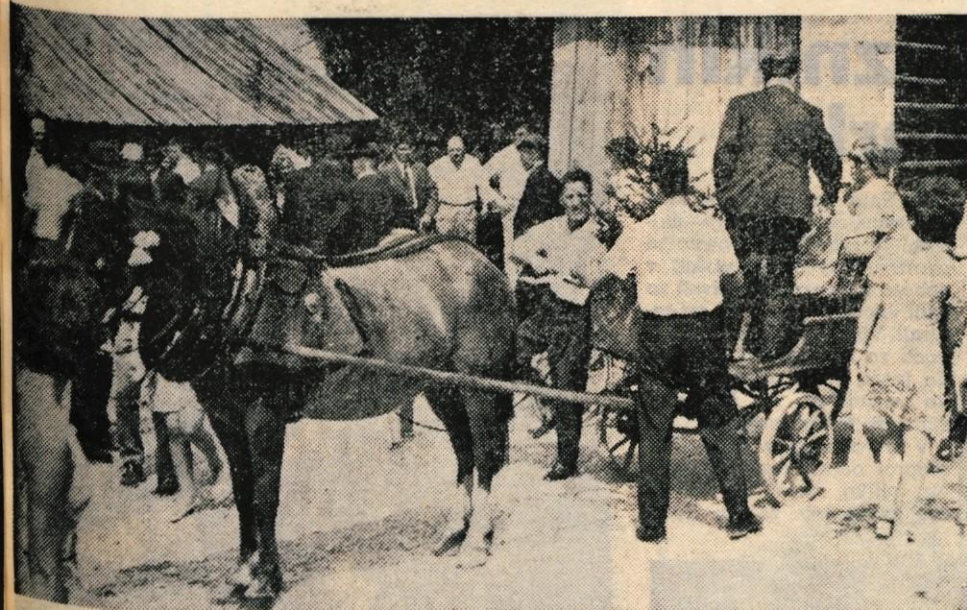
»Ko je bil še mož dom, sva se menjala. Sedaj popoldne nanje soseda.«

Dvojčka, ki sta nekaj časa z zanimanjem opazovala fotografiranje, sta se kmalu topila v svojo igro. Prav na tisti uri, ko se je v sobi našel njuna mamica.

L. Bogataj

Se šest družin stanuje v baraki. Pred desetimi leti jih je bilo vsaj dvakrat toliko.

«Fijakerji» so s parizariji vozili obiskovalce na prireditveni prostor. Urni konjiči so se počasi spotili. — Foto: J. Govekar

Semanji dan v Hotavljah bil je živ

V nedeljo so Hotaveljci že drugič pripravili semanji dan pod vaško lipo. Ze po uspehu prvega je bilo pričakovati, da bo tudi letošnji privabil v vasico v Poljanski dolini številne obiskovalce. Napovedi niso bile napačne. Lepo vreme, prijeten zlet združen s kopanjem v hladni vodi reke Sore in ne nazadnje sloves, ki so si ga marljivi Hotaveljci pridobili kot odlični organizatorji številnih prireditev doslej, vse to je bila dobra vaba za obisk Hotavelj in marsikdo se ji ni mogel upreti.

Ze sredi dopoldneva so začeli v Hotavljah prihajati prvi obiskovalci. Iskri konjiči so se na vročem soncu počasi spotili, ko so z zapravljenimi vozili na prireditveni prostor se hoteli sami prepričati, kaj se tokrat pripravili v Hotavljah. Na prireditvenem prostoru ob vaški lipi, kamniti

mizi in ploščadi za nastope so bili postavljeni »štanti« s pravimi semanjimi dobrotami. Toliko jih je bilo, da se je človek komaj odločil, za katero izmed njih. Vendar pa so si tisti, ki so ostali v Hotavljah dalj časa, lahko privoščili prav vsako izmed njih: slovansko medico, medene štruklje, semanje bobe

ali pa specialitete na žaru in seveda tudi brez dobre kapljice ni šlo. Manjkala niso niti lectova srca z napisi.

Hotaveljci so pod lipo prijateljstva na novi ploščadi pripravili ob tej priložnosti tudi krajši kulturni program. Nastopila sta mešani pevski zbor iz Gorenje vasi in instrumentalni kvintet Gorenjci iz Radovljice. V programu prireditve je bilo predvideno še odkritje prenovljenega kužnega znamenja, a ga ni bilo. Akademski slikar Ive Šubic je namreč znamenje poslikal s freskami šele zadnji teden in bi takojšnje odkritje lahko škodovalo fre-

skam zaradi kvarnega učinka sončne svetlobe na barve. Povedali so, da bo odkritje čez pet tednov.

Hotaveljci so doslej za ureditev prostora okrog lipe prijateljstva žrtvovali že več kot 700 ur prostovoljnega dela. »Radi bi prikazali nekatere običaje iz sive davnine,« je povedal predsednik krajevne skupnosti Andrej Mravlja. »Prav v zadnjem času smo posvetili veliko časa urejanju okolice ob lipi prijateljstva. Obnovili smo kužno znamenje. Čutili smo dolžnost, da ne propade tisto, kar so nam zapustili naši predniki. Hoteli smo pokazati spoštovanje do tistih, ki so ga postavili. Semanji dan bomo odslej pripravili vsako leto. Mislim, da je tudi mladim treba pokazati, kako so že naši predniki vedeli, da se je treba razvedriti. Ljudje moramo biti ljudje in ne roboti,« je sklenil svoje misli Andrej Mravlja.

Seveda je bil semanji dan pred mnogimi leti še vse kaj drugega. Pod lipo, ki jo ni moglo objeti niti pet mož, je bilo postavljeno še veliko več »štantov«, kmetje pa so od vsepovsod prignali živino za prodajo. Po uspešno sklenjeni kupčiji so uspeh zalili v gostilni pri Koritarju, ki je že skoraj sto let ni več. Pa

še veliko drugih običajev je povezanih s semanjim dnem in v Hotavljah bodo vsaj nekatere v prihodnjih letih poskušali še obuditi.

Med spreedom po prireditvenem prostoru sem srečal dva starejša muzikanta, ki sta neutrudno igrala obiskovalcem na harmoniko in klarinet. Franc Justin iz Hotavelj in Jože Jezeršek iz Gorenje vasi že več kot dvajset let nastopata skupaj na vseh prireditvah. Povedala sta mi, da sta »dala skoz« že veliko ohceti, pred leti pa sta veliko igrala tudi na veselnicah. Jože ima harmoniko že 32 let, a pravi, da jo ne zamenja za noben denar. Še večja zanimivost je klarinet drugega muzikanta. Star je že okrog sto let in ni izključeno, da je kdaj že piskal na semanjem dnevu. Oba muzikanta se še prav dobro spominjata nekdanjih semanjih dni. Francu je bilo komaj pet let, ko je prvič ušel od doma na semanj. Tudi nedeljski semanji dan je obema možakoma močno ugajal.

Enakega mnenja so bili tudi ostali. Še pozno v noč so se zabavali ob muziki instrumentalnega kvinteta Gorenjci in se posluževali semanjih dobrot. Sicer pa je v Hotavljah vedno prijetno.

J. Govekar

Franc Justin in Jože Jezeršek iz Hotavelj sta po številnih igranjih na ohceti in veselnicah nastopila tudi na semanjem dnevu. — Foto: J. Govekar

Prireditev v Hotavljah je pod vaško lipo in ob prenovljenem kužnem znamenju privabila veliko gledalcev. — Foto: J. Govekar

Konfekcija
Mladi rod
Kranj

obvešča cenjene potrošnike, da v svoji prodajalni v Tomšičevi ulici prodaja letno otroško konfekcijo po zelo znižanih cenah.

Obiščite nas.

zadovoljni boste.

Čipkarstvo v Železnikih še ne bo izumrlo

Turistično društvo Železniki je pod pokroviteljstvom trgovskega podjetja za domačo in umetno obrt Dom iz Ljubljane pripravilo letos že devetič čipkarski dan. Prireditve se je začela že v soboto s prikazom nekaterih starih običajev in ognjemetom. Živobarvni bliski so v vseh mogočih barvah parali nebo in še polepšali videz Železnikov in še posebno okolico plavža. Že v soboto se je na prireditvenem prostoru kar

trlo gledalcev. Vsi so prišli z namenom, da se v topli poletni noči zabavajo in si obenem ogledajo še nekatere stare običaje, ki so tesno povezani z zgodovino kraja. Prav kot včasih je zapel pesem nočni čuvaj in obudil spomine na nekdanje čase, ko je vsako noč čuval Železnike pred požarom. Drug zanimiv običaj, ki so ga tudi obudili v soboto, je pobiranje »kranceljnov«. Fantje hodijo od hiše do hiše in nabirajo »krancelj-

ne«. Nato vse vržejo na kres in fantu, ki »krancelj« najkasneje zgori, se že nasmihajo ženitev. Kaj so še počeli v soboto v Železnikih? Šivali so tudi »kouter«, nato pa so zaigrali Viški fantje in najbolj vneti so na plesišču vztrajali do jutra, vmes pa so se lahko nasmejali še številnim šaljivim tekmovanjem.

V nedeljo so v Železnikih najprej odprli razstavo čipk. Na veliko žalost obiskovalcev pa so bile že vse čipke

Izven konkurence je nastopil tudi Luka Lotrič iz Železnikov — Foto: J. Govekar

Na čipkarskem dnevu v Železnikih so klekljarice tekmovale v hitrosti in kvaliteti izdelave čipk — tokrat triperesne deteljice. — Foto: J. Govekar

JUGOBANKA

Ljubljana, Titova 32

Ekspozitura Jesenice

Cesta maršala Tita 20

obvešča, da posluje vsak dan od 7. do 11.30 in v sobotah od 7. do 9. ure

Ekspozitura opravlja hranilniško službo, vodi devizne in žiro račune občanov.

Poleg poslov deviznega in dinarskega varčevanja nudi ekspozitura občanom tudi ostale usluge, vezane na devizne posle, kakor npr.: prodaja deviz za privatna potovanja, odkup in prodaja čekov, odkup tujih valut, plačila in drugo. Lastniki deviznih računov, kakor tudi dinarskih hranilnih vlog, odprtih pri Jugobanki, imajo možnost, da dobe stanovanjske in potrošniške kredite.

Vabimo vas, da se oglasite v naši ekspozituri na Jesenicah, kjer boste dobili vse potrebne informacije.

JUGOBANKA — ekspozitura Jesenice, C. maršala Tita 20

prodane in jih niso mogli kupiti. Vse razstavljene čipke je namreč odkupilo podjetje Dom iz Ljubljane. Menim, da je bilo zaradi tega precej obiskovalcev Železnikov razočaranih. No, po otvoritvi razstave je imela pred plavžem dopoldne promenadni koncert še godba na pihala iz Zirov, obiskovalci pa so si lahko ogledali muzej.

Osrednja prireditve je bila popoldne. V Železnike so prišle na tekmovanje klekljarice s »punkljic«, jerbasi in klekeljni iz Zirov, Gorenje vasi, Idrije, Vrhnik, Hotavelj, Trebije in pa seveda domačinke. Stroga komisija je ocenjevala poleg hitrosti tudi kvaliteto izdelka — triperesne deteljice. Tekmovalke so se z vso vmeno posvetile klekljanju, udeleženci prireditve pa so imeli priložnost opazovati še čvrstega 74-letnega Luko Lotriča iz Železnikov pri delu in pa nekaj mlajših, ki so porok, da čipkarstvo v Železnikih še ne bo izumrlo. Po ogorčenem boju je zmagala Mici Azbe iz Gorenje vasi pred lansko zmagovalko Marico Smid iz Železnikov in Anico Oblak iz Gorenje vasi. Med ekipami je zmagala Gorenja vas s tekmovalkami Mici Azbe, Nežo Reven in Ano Oblak. Presrečna zmagovalka mi je ob razglasitvi rezultatov in razdelitvi bogatih nagrad povedala, da je po poklicu gospodinja in poleti ne kleklja. »Že od šestega leta naprej klekljam, na tem tekmovanju pa sem že šestič. Vesela sem današnje zmage,« mi je ob koncu zaupala zmagovalka Mici Azbe.

Tekmovanje je bilo končno, nagrade razdeljene. Začel se je zabavni del. Na skladišču je še zaigrala godba na pihala iz Zirov, folklorna skupina Sava je zaplesala kaj plesov, nočni čuvaj je enkrat zapel pesem in tri besede prevzeli Fantje iz treh dolin. Med igranjem otrov pa so lahko obiskovalci spet občudovali šaljiva pomanjavanja in se do solz nasmejali.

Deveti čipkarski dan je namreč pred nami je jubilejni prihodnje leto tošnji je v celoti uspešno tako bo prav gotovo še hodnja leta. Stare običaje treba obujati in prav prireditve v Železnikih je enostih, ki je ne kaže opustiti. »Naziv prireditve je le stranski,« pravi predsednik turističnega društva v Železnikih Ivan Primožič. »Hlani mo obuditi ob tej priložnosti tudi druge običaje, ki so vezani s krajem. No, čipkarstvo je res po teh krajih nekdanj pomemben vir znanja za marsikatero družino. Sicer pa je zadnje čase karic vse manj. Zakaj? Nim, da je vzrok premalo zaslužek. Klekljarica enostavno ne dobi toliko kolikor vredno njeno delo,« je povedal Ivan Primožič. Preden nica podjetja Dom iz Ljubljane pa je izrazila željo, bi prireditve v Železnikih stala shod vseh slovenskih čipkaric. Ta želja se na njih prireditvah vse uresničuje, so pa tudi možnosti, da postanejo lezniki res središče slovenskih čipkaric.

J. Govekar

mali oglasi

PRODAM

VALILNICA NAKLO razprodaja do 25. avgusta eno leto stare KOKOSI pasme leghorn in rjavke po 20 din 3964

Prodaj SPALNICO. Milavčič, Kebetova 2, Kranj 3995

Prodaj OTAVO. Cerklje 112 4054

Prodaj skoraj novo švedsko PEC za centralno kurjavo 45 do 55.000 kcal/h. Cerkljanska Dobrava 11, Cerklje 4055

Prodaj BETONSKO ŽELEZO premera 10 in 6 mm. Zibelnik, Kokrica, Dežmanova 4056

Prodaj dva PRASICA, težnja po 40 kg. Legat, Selo 33, Sirovnica 4057

Prodaj globok avstrijski VOZICEK. Naslov v oglašnem oddelku 4058

Poceni prodaj MAGNETOON sonny automatic. Ogled od 15. do 17. ure. Kabaš Rumen, Planina 3, Kranj 4059

Poceni prodaj dobro ohranjeno KREDENCO, primerno za dnevno sobo in dva KAV-CA. Naslov v oglašnem oddelku 4060

Prodaj smrekove PLOHE in rezan les za gručte. Naslov v oglašnem oddelku 4061

Prodaj KRAVO s teletom. Sirovnica 59 4062

Prodaj macesnove PLOHE smrekove DESKE. Naslov v oglašnem oddelku 4063

Prodaj LEJVE (rimeljne) DESKE 20 mm za napušč. Naslov v oglašnem oddelku 4079

Prodaj 4-stezni MAGNETOFON grunding tk 145 s šestimi trakovi. Naslov v oglašnem oddelku 4080

MOTORNIA VOZILA

Prodaj MOPED T 12 za 1000 din. Naslov v oglašnem oddelku 4064

Prodaj ZASTAVO 750 po ugodni ceni. Perhavec, Ljubljanska 2, Kranj 4065

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk« Kranj, Ulica Moše Pijade — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1, stavba občinske skupščine. — Tek račun pri SDK v Kranju 515-1-135 — Telefoni: redakcija 21-835, 21-860; uprava lista, mašinska služba 22-152. — Naročniki: letna 32, polletna 16 50 para. Mali oglasi: beseda 1 din, naročniki imajo 10 % popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo

Prodaj FIAT 750. Cerkljanska Dobrava 11, Cerklje 4066

Prodaj na novo preurejen MERCEDES 312, keson. Ogled vsako popoldne pri Bergantu Jožetu, Dolenja vas nad Skofjo Loko 4067

Prodaj RENAULT 4, letnik 1970. Cesta na Klanec 57, Kranj 4068

STANOVANJA

Iščem enosobno STANOVANJE ali primerno sobo, po možnosti s souporabo sanitarij. Zaplotnik, Rupa 7, Kranj 4069

Bodoča mirna zakonca iščeta SOBO ali KUHINJO ali samo večjo sobo. Nudita 5000 din predplačila. Naslov v oglašnem oddelku 4070

Komfortno trosobno STANOVANJE z vsemi pritliklji namami v bloku na Jesenicah ZAMENJAM za enakovredno v Kranju. Rozman Viktor, Jesenice, Cesta revolucije 1/III 4081

Iščem dvosobno ali enosobno stanovanje v Kranju. Plačam za eno leto naprej z nagrado. Naslov v oglašnem oddelku 4082

ZAPOSLOTITVE

VAJENCA in VAJENKO za kuhinjo oziroma strežbo sprejemem takoj. Gostilna KURALT, Sp. Gorje pri Bledu 4032

FRIZESKA in BRIVSKA POMOČNICA dobi stalno službo. Sprejemem tudi VAJENKO. Stanovanje preskrbljeno. Ropret Anica, frizerski salon, Bled 4071

SOBARICO, vestno in pošteno, z delnim znanjem nemščine zaposli takoj Gostinsko podjetje »ZELENICA« Tržič. Stanovanje in hrana na razpolago. Plača dobra. Zglašite se takoj na upravo v Tržiču, Trg svobode 23 4072

Takoj sprejemem MIZAR-SKEGA POMOČNIKA. Stanovanje zagotovljeno. Černilec Janko, Strahinje 23, Naklo 4073

Sprejemem VAJENKO za pletilstvo ali šiviljo. Zalogar Breda, Okornova 1, Kokrica, Kranj 4074

POSESTI

Prodaj ZAZIDLJIVO PARCELO pod Krvavcem, Voda, elektrika, dostop z avtom. Naslov v oglašnem oddelku 4075

OSTALO

Takoj oddam v najem GOSTILNO na izredno prometnem kraju. Vse informacije v gostilni v Križah 24 pri Tržiču 4076

Naprosam priče prometne nesreče v križišču Koroške in Kidričeve ceste dne 14. julija 1971 ob 6.30, ko je NSU 1200, modre barve trčil v drog cestne razsvetljave na desni strani Koroške ceste v smeri Jesenice, naj sporoči svoj naslov na telefon 22-392 ali 22-853 Kranj 4077

IZGUBLJENO

Od Primskovega do Kranja izgubljeno ROČNO URO vrni te na Cesto Staneta Zagarja 8, Kranj 4078

MARKIČ KATARINA izdelava copat

vam nudi bogato izbiro moških, ženskih in otroških copat ter ortopedskih copat po ugodnih cenah

PRIPOROČA SE MARKIČ KATARINA, BEČANOVA 1, TRŽIČ

Kranj CENTER

18. avgusta franc. barv. film MAMILO ob 16., 18. in 20. uri

19. avgusta franc. barv. film MAMILO ob 16., 18. in 20. uri

20. avgusta amer.-nemški barv. CS film SMRTONOSNI STRELI NA BRODWAYU ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORŽIČ

18. avgusta amer. barv. film HOMBRE ob 18. in 20. uri

19. avgusta franc. barv. film UMOR V BAZENU ob 18. in 20. uri

20. avgusta amer. barv. CS film BITKA V ARDENIH ob 17. in 20. uri

Tržič

18. avgusta franc. barv. CS film PRAZNIK BREZ VESELJA ob 18. in 20. uri

19. avgusta italij. barv. CS film OAZA SMRTI ob 18. in 20. uri

20. avgusta italij. barv. CS film OAZA SMRTI ob 18. in 20. uri

Kamnik DOM

20. avgusta franc. barv. CS film PRAZNIK BREZ VESELJA ob 18. in 20. uri

Dovje Mojstrana

18. avgusta nem.-italij.-franc. barv. film VITEZ BURIDAN

Kranjska gora

19. avgusta mehiški barv. film MONTEZUMINO ZLATO

Javornik DELAVSKI DOM

18. avgusta nemški film ZAKONSKI CETVEROKOTNIK

Radovljica

18. avgusta mehiški barv. film PANCO IZ AKAPULKA ob 18. uri, amer. barv. film JAGODE IN KRI ob 20. uri
19. avgusta angleški barvni film PRIVATNI DETEKTIV CLEGG ob 20. uri

Skofja Loka SORA

18. avgusta angl. barv. film REBUS ob 18. in 20. uri
19. avgusta angl. barv. film ZLOMJENA KRILA ob 20. uri
20. avgusta angl. barv. film ZLOMJENA KRILA ob 17. in 20. uri

Železniki OBZORJE

18. avgusta amer. barv. film MOZ IZ OKLAHOME ob 20. uri
20. avgusta amer. barv. film TISTI, KI SMRDE PO ZNOJU IN SMRTI ob 20. uri

Sporočamo žalostno vest, da je doživel naš dragi mož, oče, stari oče, brat, tast in stric

Ivan Vertačnik

železniški upokojenec

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, 18. avgusta, ob 16. uri izpred hiše žalosti Bičkova 4, Stražišče na novo pokopališče v Bitnje.

Zalujoči: žena Martinka, hčerke Darinka, Stanka, Angelca in Marta z družinami ter ostalo sorodstvo

Kranj, 17. avgusta 1971

Mnogo prezgodaj je odšla od nas naša ljubljena ženka, hčerka, sestra, svakinja, snaha in teta

Pavla Kern roj. JANŽE

gostilničarka v Cerkljah

Od nje se bomo poslovili v četrtek, 19. avgusta ob 16. uri izpred hiše žalosti v Cerkljah na pokopališču v Cerklje.

Zalujoči: mož Ivo, mama, sestra Milka in brat Viktor z družinama, tašča ter drugo sorodstvo

Cerklje na Gor., Slov. Gradec, Hemlek — USA, Kranj 16. avgusta 1971

Rop na cesti

En napadalec odkrit, drugi na begu

V ponedeljek, 16. avgusta, se je zgodaj zjutraj na cesti med Jesenicami in Bledom pripetil za naše pojme in razmere zelo drzen roparski napad. Na novinarski konferenci so včeraj dogodek osvetlili preiskovalni sodnik okrožnega sodišča v Kranju Terpin, okrožni javni tožilec Markovič in šef kriminalistične službe pri UJV Kranj Valher. Vse podrobnosti sicer še niso znane, ker je obsežna preiskovalna akcija še v teku. Dogodki so po izjavah prič in po rekonstrukciji potekali takole:

Ob cesti med Žirovnico in Vrbo je nedaleč od ceste pod orehom prespal naš državljani Erik Kolarič, star 30 let, iz Maribora, začasno zaposlen v Berlinu. Kolarič je bil na dopustu in je kot že večkrat doslej preživljal dopust tako, da se je vozil iz kraja v kraj in večkrat prespal kar na prostem. Tudi to noč je zaklenil avtomobil in prespal v spalni vreči. Ob pol peti uri zjutraj oziroma nekoliko prej pa je k njegovemu peugeot 304 nemške registracije zapeljal italijanski fiat 124. Izstopila sta dva moška, eden starejši temnih las, kasneje se je izkazalo, da je to Guglielmo Bigheli, star 34 let, in pa neki Giorgio, star kakih 18 let, svetlih las. Od Kolariča sta s pištolo v roki zahtevala denar, potem ko sta ga prej prebudila z izgovorom, da jima je pošla voda v avtomobilu. V tem je iz jeseniške smeri pripeljal volkswagen nemške registracije. Kolarič je v samih nogavicah stekel na cesto, mahal z rokami in ustavljal avtomobil. Nemca, fant in dekle, oba študenta sta ustavila, ker sta mislila, da gre za prometno nesrečo. Trenutek kasneje sta bila priča dogodku, ki ga verjetno nikoli ne bosta pozabila. Po njunem pripovedovanju je na cesto pritekel tudi mlajši napadalec Giorgio in s pištolo v roki prisilil dekle, da je izstopilo. Na drugi strani avtomobila pa sta bila Kolarič in pa drugi napadalec. Vse se je odigralo v nekaj trenutkih. Dekle se je napadalcu iztrgalo in skočilo v avtomobil, Kolarič pa je skušal vstopiti pri voznikovem sedelu. V tem je počil strel, streljal je Giorgio, in zadel Kolariča v desno stran prsi. Nemški voznik je s Kolaričem v naročju in odprtimi vrati avtomobila speljal. Dekle je pomagalo ranjenca držati. Kljub temu, da sta ga popravljala, pa so Kolaričeve noge drsele po cesti. Po približno treh kilometrih in pol dljve vožnje, 800 metrov pred bifejem na desni strani proti Bledu, pa sta napadalec s svojim avtomobilom (vozilo je bilo ukradeno v Trstu dan poprej), volkswagen prehitela, se postavila poprečno na cesto in mu tako zaprla pot. Z na-

perjeno pištolo sta stopila proti prestrašenim potnikom. Vsi trije, tudi ranjeni in močno krvaveči Kolarič so z dvignjenimi rokami izstopili. Napadalec sta zahtevala denar, Nemca sta razumela samo besedo »moneti«. Prestrašena sta ju prosila naj ne streljata, da nimata veliko denarja in naj vse vzameta. V tem je iz ljubljanske smeri pripeljal avtomobil. Fant in dekle sta to izrabila, stekla sta mu naproti in mahala z rokami. Avtomobil, vozil ga je neki jugoslovanski državljani, ki je bil na poti z vso družino na delo v Zah. Nemčijo, je res ustavil. Napadalec sta zato skočila v svoj avtomobil in zbežala proti Bledu.

Kolariča je nemški turist sam prepeljal v zdravstveni dom na Bled, od koder pa so ga prepeljali v jeseniško in kasneje v ljubljansko bolnišnico. Po izjavah zdravnikov Kolarič ni več v življenjski nevarnosti.

Takoj po dogodku so organizirali milice in kriminalisti UJV začeli iskanje obeh napadalcev. Oba prestrašena mlada Nemca sta s svojimi opisi pomagala rekonstruirati dogo-

Giorgio ali morda tudi Dorde — napadalec, ki je streljal na Kolariča. Slike so našli v potovalski. Lase ima po opisu njegovega pajdaša daljši kot na sliki.

dek, opisala pa sta tudi oba roparja. Prosila pa sta, naj njuni imeni časopisi ne objavljajo, da ne bi bili njuni sorodniki v prevelikih skrbih.

Takoj so bili o napadu in o iskanju obveščeni vsi mejni prehodi, vse postaje milice v Jugoslaviji in kasneje tudi italijanska policija. Vse ceste okoli Bleda so bile blokirane in nadzorovane. Okoli sedme ure zjutraj pa so na železniški postaji Bled-jezero na tiri našli italijanski fiat 124. Roparja sta verjetno bežala po širokem peronu in ko se je pot nenadoma končala, sta zavila na tire, tu pa je avtomobil nasedel. Ker ga ni sta mogla premakniti, sta vzela svoji potovalki in izginila v gozdu nad predorom. Kmalu nato je iz goriške smeri pripeljal vlak, vendar dovolj počasi, da je pred avtomobilom ustavil. Kriminalisti so v avtomobilu našli tok za pištolo in pa okrvavljen pulover ter seveda dovolj prstnih odtisov. Po preverjanju s italijansko policijo so ugotovili, da je lastnik voznških dokumentov v Trstu in da so mu avtomobil ukradli.

Miličniki in kriminalisti so s policijski psi prečesali gozd in našli Bighelija. Na begu si je zlomil roko. Ko ga je šef kriminalistične službe Valher vprašal, kaj je delal v gozdu, je odvrnil: »Saj veste kaj... Midva sta streljala...« Po lastni izjavi je Bigheli že star znanec policije zaradi tatvin avtomobilov in ropa. Prijeli so ga okoli 14. ure. Nekako v istem času pa je v Ljubljano že prispela pošiljka albumov s slikami kriminalcev. Album je poslala italijanska policija. Oba Nemca sta v Bigheliju prepoznala napadalec.

Popoldanska nevihta z dežjem je iskanje drugega napadalec zavrla. Po opisu Bighelija, je svetlih las z zalisci, oblečen v kavbojke in svetlo majico, ima tudi drap suknjič. Je bledega obraza, visok 165 cm. Je oborožen. Govori istrsko narečje in je sodeč po jugoslovanskem potnem listu, naš državljani. Iskanje nadaljuje.

Okrožni javni tožilec Marjan Markovič bo proti Bigheliju zahteval preiskavo zaradi kazniviga dejanja hudega primera ropa in kaznivega dejanja ropa.

Izredno hitra in učinkovita akcija UJV Kranj, postaje milice Bled in okrožnega sodišča v Kranju ter v sodelovanju italijanske policije ter obeh prič je v nekaj urah odkrila enega od napadalcev. V torek nekaj po dvanajsti uri so našli tudi potovalki napadalec odvrženi v gozdu. V eni so bile tudi fotografije bežečega Giorgija.

L. M.

Prijeti ropar, star znanec italijanske policije: Guglielmo Bigheli.

Svet osnovne šole
A. T. LINHARTA
Radovljica
razpisuje prosto delovno mesto

UČITELJA

za razredni pouk na zunanem oddelku v Ljubnem na Gorenjskem.

Pogoji: višja ali srednja izobrazba pedagoške smeri.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Vloge pošljite na Svet osnovne šole A. T. Linhart v Radovljico.

nesreče

TRČENJE NA SREDINI CESTE

V petek, 13. avgusta, je na cesti med Jepcem in Škofjo Loko voznik osebnega avtomobila Gustav Levičar iz Ljubljane trčil v Vinka Zuna, iz Zg. Senice, ki je pripeljal na kolesu s polnim motorjem iz nasprotne smeri po sredini ceste. Zun je bil pri trčenju huje ranjen in so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Škode na vozilih je za 3000 din.

ZAPELJAL S CESTE

V blagem ovinku na cesti prvega reda na Jepci je v soboto, 14. avgusta, dopoldne voznik osebnega avtomobila nemške registracije Rudolf Reuss iz neznanega vzroka zapeljal s ceste. Avtomobil je trčil v obcestni kamen in je po 35 metrih vožnje obstal ob drevesu. Ranjen ni bil nihče, škode na vozilu je za 30.000 din.

PADEL NA CESTO

V soboto, 14. avgusta, popoldne je v vasi Selo pri Zircu padel z delovnega stroja 5-letni Edo Benedičič. Voznik Vinca Benedičič je s priključenim vprežnim vozilom vozil od Zircu proti Škofji Loki. Sin je sedel poleg njena na stroju in je nenadoma omahnil. Huje ranjenega so prepeljali ljubljansko bolnišnico.

TRČENJE V OVINKU

V nedeljo, 15. avgusta, dopoldne je na Gorenjesavski cesti v Kranju v blagem in preglednem ovinku iz neznanega vzroka zapeljal na levo stran voznik Stanislav Pegam iz Zg. Besnice. V tem je iz nasprotne smeri pripeljal voznik Anton Mencinger iz Zg. Besnice. Pri močnem trčenju sta bila voznik Mencinger in sopotnica Vida Kavčič lažje ranjena. Škode na vozilih je za 26.000 din.

PREHITRO V OVINKU

V nedeljo, 15. avgusta, dopoldne je na cesti med Jerekom in Bohinjem voznica osebnega avtomobila Anka Kraigher iz Ljubljane v ostrem ovinku zaradi neprimerne hitrosti zapeljala na rob ceste. Pri tem je avtomobil zdrsil čez rob in se prevrnil po strmem pobočju. V nesreči je bila huje ranjena sopotnica Angela Kraigher. Škode na vozilu je za 4000 din.

TRČENJA NA LJUBLJANSKI CESTI

Na Ljubljanski cesti na Bledu je v nedeljo dopoldan zaradi neprimerne hitrosti voznik Stanislav Demšar z Jesenic zapeljal v desno in zadel v robnik. Od tu je avtomobil odbil v levo, kjer je trčil v nasproti vozeči avtomobil Rafaela Erca v Ljubljane. Avtomobil je nato odbilo spet v desno robnik in nato spet na levo stran, kjer je čelno trčil v avtomobil Franca Venišnika iz Velenja. V nesreči je bil huje ranjen voznik Demšar, sopotnici v Venišnikovem avtomobilu pa lažje. Škode na avtomobilih je za 20.000 din.

NEPRIMERNA HITROST

Na Delavski cesti v Kranju je v ponedeljek, 16. avgusta, voznik osebnega avtomobila Jernej Arh iz Tupalč zaradi premerne hitrosti na makadamski cesti zapeljal v betonski steber vrtno ograjo. Huje ranjen je bil sopotnik Bogdan Arh, star 18 let.

L. M.

Prvenstvo SRS za člane in članice v plavanju

Triglav spet prvak Slovenije

Tridnevni obračun najboljših slovenskih plavalcev na Kranjskem bazenu je za nami. Kranjskim plavalnim delavcem je tako po nekaj letih spet uspelo, da so bili organizatorji elitnega slovenskega tekmovanja. V vseh treh dneh se je za posamežne moštvene naslove borilo nad 120 tekmovalcev iz 9 slovenskih plavalnih klubov. Po dveletnem premoru si je kranjski Triglav po zaslugi obeh štafet zagotovil letošnji najvišji slovenski naslov.

Najboljša posameznica je bila tokrat Triglavanka Breda Pečjak, ki se ponaša kar s petimi republiški naslovi. Obenem pa je veliko pripomogla k obema zmagovitima štafetama. Med moškimi pa si tokrat z osvojenimi tremi naslovi delita prvo mesto Ljubljanka Božo Linhart in Braco Kostanjšek, toda prednost je na strani Linharta, ki je postavil edini članski rekord letošnjega slovenskega prvenstva. Toda vseeno ne moremo preko novih rekordov, ki so jih tekmovalci in tekmovalke dosegli v pionirski in mladinski konkurenci. Z dvema rekordoma za mlajše pionirke je bila najuspešnejša mlada Ljubljanka Jana Markovič, ki je postavila novi znamki na 200 m mešano in 100 m prsno. Rekord pri mlajših pionirskih si je pripadala tudi njena klubska kolegica Jadranka Korzika, medtem ko je bila na 200 m kravl uspešna domačinka Barbara Skubic. V mladinski konkurenci je nov rep. rekorder na 200 m prsno Ljubljanka Tomaž Dereani ter štafeta mlajših mladincev ravnškega Fužinarja.

Velika borba pa je bila tokrat v ekipnem delu tekmovalcev. Kljub temu, da so domačini tokrat nastopili brez odličnih plavalcev Porentove in Pajntarjeve (po mnenju bi ti dve tekmovalki Triglavu prinesli okoli 10 tisoč točk), Ljubljana pa brez Vovkove, sta ti dve moštvi bili oster boj za prvo mesto. Po prvem dnevu so vodili Triglavani za 152 točk, po drugem dnevu pa je prišla v vodstvo Ljubljana, ki je povedla po napaki tehničnega vodstva PK Triglav za 505 točk. Tretji dan pa sta si obe ekipi prizadevali, da bi njihovi posamezniki osvojili kar največ točk. Prednost je bila na strani Ljubljancev, saj so jih Triglavani morali loviti. Za prvo mesto sta tako odločali zadnji dve disciplini 4 x 100 m mešano moški ter 4 x 100 m mešano ženske. Tu so bili boljši domačini, saj jim je uspelo nadoknaditi razliko in s 599 točkami prehiteli Ljubljance.

REZULTATI — MOSKI — drugi dan: 200 m kravl: 1. Linhart (Ljubljana) 2:07,3... 4. Milovanović 2:17,1, 5. Košnik (oba Triglav) 2:18,5; 200 m prsno: 1. Dereani (Ljubljana) 2:47,3... 4. Grošelj 2:54,1, 6. T. Slavec 2:57,7; 200 m delfin: 1. Andrič (Ilirija) 2:26,3... 4. Milovanović 2:42,5, 8. T. Slavec 2:52,6; 100 m hrbtno: 1. Potočnik (Ilirija) 1:08,7, 6. A. Slavec 1:13,7; 4 x 200 m kravl: 1. Ljubljana 9:29,1, 4. Triglav I 9:35,3.

Tretji dan: 200 m mešano: 1. Kostanjšek (Ljubljana) 2:29,8, 3. Košnik 2:33,2, 5. T. Slavec 2:39,0, 6. Milovanović 2:41,3; 1500 m kravl: 1. Čargo (Celulozar) 19:04,1, 3. Milovanović 19:15,4, 6. J. Slavec

Kranjčanka BREGA PEČJAK je na letošnjem prvenstvu SRS v plavanju osvojila kar pet prvih mest — Foto: F. Perdan

20:08,6; 4 x 100 m mešano: 1. Ilirija I 4:36,0, 2. Triglav II 4:40,6, 4. Triglav I 4:43,8.

ZENSKKE — drugi dan: 200 m delfin: 1. Jenkole (Celulozar) 3:02,4, 8. Sladoje 3:42,6; 100 m prsno: 1. Mandeljc 1:22,2, 2. Svarc (oba Triglav) 1:23,7, 8. Pečjak 1:43,1; 200 m kravl: 1. Savelj (Koper) 2:36,0, 5. Skubic 2:44,0; 400 m mešano: 1. Pečjak 6:02,3, 2. Mandeljc (oba Triglav) 6:06,3, 6. Skubic 6:36,2, 8. Šarabon 6:45,8; 4 x 100 m kravl: 1. Triglav I (Skubic, Svarc, Mandeljc, Pečjak) 4:58,7.

Tretji dan: 200 m hrbtno: 1. Pečjak (Triglav) 2:47,6; 200 m prsno: 1. Svarc 2:29,9, 2. Mandeljc (oba Triglav) 2:06,4, 8. Marič 3:21,8; 800 m kravl: 1. Pečjak (Triglav) 11:13,2, 3. Svarc 11:47,0, 6. Mandeljc 12:08,3; 4 x 100 m mešano: 1. Triglav I (Pečjak, Mandeljc, Šarabon, Virnik) 5:25,0... 6. Triglav II 5:38,6.

Končni vrstni red: 1. Triglav 40546, 2. Ljubljana 39947, 3. Koper 32609, 4. Ilirija, 5. Fužinar, 6. Rudar, 7. Celulozar, 8. Delfin, 9. Neptun.

-dh

Švarčeva in Mandeljčeva na balkaniadi

Na letošnje balkansko prvenstvo v plavanju sta po končanem slovenskem članskem prvenstvu odpovali Kranjčanka Lidija Švarc ter Judita Mandeljč, ki bosta zastopali našo državo na 100 m in 200 m prsno.

-dh

II. zvezna vaterpolska liga Šest sekund pred koncem tekme pokopani upi

Kranjski vaterpolisti so se razočarani vrtni z gostovanjem iz Zadra in Korčule. Tu so se namreč v nadaljevanju II. zvezne vaterpolske lige pomerili z domačim Jedinštvom oziroma s KPK. V obeh srečanjih so ostali prazni rok in s tem pokopali vsa upanja na ponovni povratek v družbo najboljših jugoslovanskih vaterpolskih moštev.

Poraza, ki so jih doživeli na gostovanju, sta minimalna, saj so obe tekmi izgubili le z golom razlike (z Jedinštvom 5:4, s KPK 11:10). Čeprav so računali samo na dve točki, ki bi jim zadostovale, da bi se na kvalifikacijah s Črveno zvezdo borili za vstop v I. ligo, jim je sodnik že v prvi tekmi »ukradel« zmago. Tako očitno je sodil v korist domačinov ter po nepotrebnem izključeval Kranjčane, da so se mu zaradi tega smejali še domači navijači.

Druga tekma na Korčuli pa je poglavje zase. Po mnenju trenerja Didica so njegovi varovanci zaigrali tako kot še nikoli. Vodili so vso tekmo. Se v zadnji četrtini je bila prednost na njihovi strani. Tu pa je na sceno spet stopil mednarodni sodnik Knežević. Izključeni igralec KPK je namreč predčasno prišel v igro. Tu bi ga moral sodnik ponovno izključiti in še dosoditi četverec v korist gostov. Toda njegova piščalka je ostala nema. To pa še ni bilo vse. Šest sekund pred koncem je dosodil namišljeno najhujšo kazen — četverec — v korist domačinom. Še strel iz štirih metrov, gol in zaključni žvižg sodnika in pokopani so bili vsi napor Triglavčanov.

Po končani tekmi so Kranjčani najavili protest. Tedaj se je pokazal pravi južnaški temperament Dalmatincev. Najbolj se je izkazal podpredsednik korčulanskega plavalnega kluba, ko je vodjo Triglava kar oblečenega okopal v »vročem« korčulanskem morju, enaka usoda pa je doletela tudi rezervnega vratarja Finžgarja. Za nameček pa sta jih dobila še z zastavicami po glavi. Vsak komentar pri tem je odveč.

Kranjčani v tem tednu gostujejo še v Novem Sadu in Subotici. Na pot bodo odšli tudi z nekaterimi mladimi igralci. Tudi vse štiri osvojene točke jim ne bodo v pomoč, toda vseeno jim bodo dale moralno oporo, da so storili vse, kar so mogli, a »proti višji sili« — sodnikom — se ne morejo boriti. Na svoje oči so lahko to videli kranjski navijači v lanske sezoni.

-dh

Nobenega prvaka med Kranjčani

V nadaljevanju republiškega prvenstva v streljanju s pištolami in revolverji so bile preteklo soboto in nedeljo v Ljubljani na sporedu še tri discipline: streljanje z revolverji, s standardno in hitrostno pištolo. Kranjčanu Peternelu tokrat ni uspelo ponoviti uspehov iz prejšnjih let. Razveseljivo pa je, da je tokrat prvič nastopila dokaj izenačena ekipa Kranja, ki sicer ni mogla ogroziti odličnih Ljubljancev, je pa dala upanja, da se bo tudi streljanje s temi rekviziti na Gorenjskem uveljavilo.

Hitrostna pištola: posamezno: 1. Planinc (Olimpija) 568, 3. Peternel 558, 6. Prestor 537, 8. Poženel 520; revolver: ekipno: 1. Olimpija 2248 (nov državni rekord) 2. Kranj 2157; posamezno: 1. Tržan (Olimpija) 574, 2. Peternel 561, 4. Poženel 561, 8. Prestor 547; standardna MK pištola ekipno: 1. Olimpija 2110, 2. Kranj 2011, posamezno: 1. Tržan (Olimpija) 537, 2. Peternel 533, 5. Poženel 528, 7. Prestor 508.

B. Malovrh

FRANCESCO ARESE je postal evropski prvak v teku na 1500 v Helsinkih. Italijan se je za to tekmovalstvo pripravil tudi v Kranjski gori in pred 11 dnevi nastopil na mednarodnem prvenstvu Kranja v atletiki — Foto: F. Perdan

Državni rekord Prezlja v peteroboju

Na sobotnem klubskem mitingu atletskega kluba Triglav je domačin Dušan Prezlj postavil nov državni rekord v peteroboju s 3410 točkami in s tem popravil prejšnjo znamko klubskega kolega Francija Fistra za 113 točk.

Rezultati, ki jih je Prezlj dosegel v posameznih disciplinah: daljava: 717 cm, kopje: 50,43, 200 m: 23,0, disk: 40,98, 1500 m: 4:48,8. Drugi je bil Lotrič 2117, tretji Darko Prezlj 2076, četrti Marko Prezlj 2015.

-dh

DUSAN PREZELJ, član AK Triglav, se je spet izkazal z izjemnim uspehom, saj je postavil minulo soboto nov državni članski rekord v peteroboju — Foto: F. Perdan

1 vprašanje 3 odgovori

O letošnjem gorenjskem sejmu smo se pogovarjali tudi s tremi kupci. Njih in njihova mnenja o največji sejmski prireditvi v Kranju predstavljamo v naši današnji rubriki.

● Marija POTOČNIK, Luže: »Na sejmu sem kupila radio. Na sejmu je dosti blaga in zato lahko kupci izbiramo. Kot vidite, sem nekaj že kupila ne vem pa, če bom še kaj. Za sejmem je dobro, da je v logu, vendar je res malo daleč. Tudi dohod mi preveč primeren. Zelo me moti tudi pesek, ki otežuje hojo. Z nečem bi ga morali prekriti.«

● Jože HRIBAR, Zagorje ob Savi: »Letos sem prvič na sejmu in sem z

njima kar zadovoljen. Posebno me veseli, ker je toliko kmetijskih strojev. Če bi bilo še denarja toliko, bi bilo kar v redu. Kmetijski stroji so predragi. Razen tega je še visoka carina. Doma imam že kosilnico olympia, danes pa nameravam kupiti traktor tiger. Stal bo okrog 5,5 milijona starih dinarjev, kar ni malo. Sem hrubovski kmet in je za naše kraje takšen traktor še najbolj primeren. Zakaj sem prišel na gorenjski sejem celo iz Zagorja? V radiu sem slišal in v Kmečkem glasu bral, da je kranjski sejem dober in da je njem bogata izbira strojev. Pri nas takih sejmov ni.«

● Marija VAKOVNIK, Kokrica: »Na letošnjem gorenjskem sejmu je dosti izbire, zato vsako leto pridem. Bila sem tudi na spomladanskem sejmu. Pri Murki sem kupila dnevno sobo in zadovoljna sem bila, zato sem tudi danes prišla v njen paviljon. Prazna ne bom odšla. Kupila sem elemente za kuhinjo. Če bi imel človek denar, bi še marsikaj izbral. Želja nikoli ne zmanjka. O novem sejmskem prostoru pa mislim, da bi bilo še boljše, če bi bil na enem prostoru. Tako pa je še vedno na treh krajih.«

J. Košnjek

Stop za črne gradnje v radovljiški občini

Črne gradnje so že dolgo predmet živahnih razprav in žolčnih debat v mnogih slovenskih občinah. Mnogo opozoril in prepovedi gradnje je že bilo izdanih lastnikom takih črnih gradenj, a v glavnem to ni nič pomagalo. Marsikje so se že morali odločiti za bolj drastične ukrepe, če so hoteli, da se bo na tem področju premaknilo na bolje. Zanimivo pa je, da je na črno zgrajenih veliko več vikendov kot pa stanovanjskih hiš. Spomnimo se, da so pred meseci imeli veliko težav z lastniki, ki so zgradili vikende brez dovoljenja, v občini Umag ob morju in so se odločili za zadnji ukrep, ki je tu možen — rušenje črnih gradenj.

Za tak ukrep so se pred dnevi odločili tudi v radovljiški občini. Urbanistična inspekcija pri radovljiški občinski skupščini je namreč ugotovila, da je v Srednji Radovni v zadnjem času zgrajenih na črno kar pet počitniških hišic. Trije vikendi so bili že povsem gotovi, dva pa sta imela šele betonske temelje. Ker vsa opozorila lastnikov niso spametovala, so se odločili za zadnji ukrep, ki je v tem primeru možen — izdali so nalog za rušenje. Hišici, ki sta imeli šele betonske temelje, sta tako že porušeni, dve rušita lastnika sama, eno pa delavci, ki jih je tja poslala občina.

Na občini v Radovljici so mi povedali, da ta ukrep, ki je na prvi pogled res drastičen, ni nobena modna muha občine ali namerno »sekiranje« državljanov. Pravijo, da brez reda ne gre. Prav občina Radovljica je ena od tistih, ki jo oblega največ interesentov za gradnjo počitniških hišic. Področja, ki so ljudem še posebno všeč, so Radovna, Talež, Goreljek, okolica Begunj in Bohinja. Zato se prav na teh področjih največkrat pojavijo črne gradnje. Na občini v Radovljici se zavedajo, da je pri takih stvareh vedno treba voditi načelno politiko in vedno enako nastopati. Verjetno bi bilo precej manj hude krvi, če bi ljudje bolj upoštevali vse odločbe in se ne tolikokrat zanašali na to, češ, ko bom zgradil, mi bodo pa že dali dovoljenje. Zato naj bodo ti zadnji ukrepi vsem res pravo opozorilo, da je s črnimi gradnjami konec.

Še posebno važno je pri tem to, da se interesi za gradnjo počitniških hišic najprej pozanimajo na občini, kje je gradnja letih sploh

dovoljena, ne pa da od lastnikov kar kupijo zemljo in mislijo, da je s tem stvar že urejena.

Mnogokrat se lastniki črnih gradenj sklicujejo tudi na to, da so v bližini njegovega »črnega« vikenda postavljene počitniške hišice drugih lastnikov, ki pa so zgrajene povsem legalno. Glede tega so mi v Radovljici povedali, da se to res zgodi, ker so pred leti gradili te počitniške hišice še brez pravih načrtov. Zdaj so zazidalni načrti izdelani in preko teh nihče ne more nikomur dati pravice za gradnjo. Tudi v Srednji Radovni

se sklicujejo na to, da so vikendi postavljeni povsem legalno le nekoliko stran od teh. To je sicer res, a so postavljeni na ozemlju jesenške občine, ki ima za to področje v zazidalnem načrtu predvidene vikende. Radovljiška občina je v zadnjem času vložila ogromno sredstev v urbanistično dokumentacijo. V Sloveniji so po vloženih sredstvih to dokumentacijo na drugem mestu. Prav zato je treba vse te dokumente o zazidavi dosledno upoštevati.

Tudi vnaprej bodo v Radovljici še tehtno proučevali možnost gradnje počitniških hišic na nekaterih območjih, so mi povedali na občini. Prav tako upajo, da po tako drastičnem ukrepu kot tokrat ne bo treba segati in bo tokratna rušitev zadostno opozorilo za vse, ki doslej še niso upoštevali opozoril in so se kljub vsemu odločili za črne gradnje.

J. Govekar

Uredite si vaše denarne zadeve tako, da vam bo banka kar najbolj pri roki.

84 poslovnih enot LJUBLJANSKE BANKE vam nudi hiter, učinkovit in zanesljiv bančni servis!

Ljubljanska banka

pravi naslov za denarne zadeve!

21. gorenjski sejem zaprt

Sinoči so v Kranju zaprti 21. gorenjski sejem, katerega veliki del je bil letos prvič v Savskem logu. Čeprav končnih podatkov o obisku in prometu še nimamo — imamo podatke do vstetega ponedeljka, 16. avgusta — lahko rečemo, da je bil sejem rekorden. Razstavljalci so na sejmu dosegli 25 milijonov novih dinarjev prometa, kar je skoraj trikrat več, kakor lani. Lanski sejmski promet

je namreč znašal 8,5 milijona novih dinarjev. Sejem pa je obiskalo 138.000 ljudi, kar je približno toliko kakor lani. Na sejmu so prodali največ kmetijskih strojev, motornih vozil, stanovanjske opreme, tekstila, gospodinjskih aparatov in peči za centralno kurjavo. Sinoči ob polnoči pa je bilo na sejmu žrebanje vstopnic. Rezultate žrebanja bomo objavili v prihodnji številki. — jk

Almira je tudi letos pripravila za svoje kupce

VELIKO RAZPRODAJO LETNIH PLETENIN

Obiščite industrijsko prodajalno Almire na Linhartovem trgu v Radovljici